RAPLAMAA TEGEVUSKAVA

TEGEVUSTE[1] PRIORITEETSUS TULENEVALT MAAKONNA ARENGUKAVAST **(põhjendada, miks on maakonna jaoks üks tegevus prioriteetsem kui teine)**	**Arengustrateegia “Raplamaa aastani 2027”** kirjeldab Raplamaa arengutingimusi järgmiselt: 1) hõre asustus; 2) väga väikesed keskused sh maakonnakeskus; 3) asend Kesk-Eestis suure keskuse (Tallinn) mõjupiirkonnas; 4) primaarsektori suur osakaal majandusstruktuuris; 5) väheatraktiivne maine. Maakonna arengu kõige üldisem eesmärk on **terve, haritud, õppimisvõimekas, tegus ja jõukas elanikkond kvaliteetses elukeskkonnas.** Raplamaa arengueeldustest ja vajadustest tulenevalt ning visiooni saavutamiseks on määratletud järgmised strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad: **SE1: Majandusstruktuuri mitmekesistamine ja kaasajastamine;** **SE2: Haridussüsteemi ja oskuste kaasajastamine;** **SE3: Maakonnasisese ja -välise sidususe kujundamine;** **SE4: Raplamaa eluruumi kui ressursi kasutamine;** **SE5: Raplamaa atraktiivsuse tõstmine.** Arengutingimustest tulenevalt on piirkonna konkurentsivõime tugevdamise tegevuskava projektid suunatud maakonna keskuste tugevdamisele, majanduse/ettevõtluse mitmekesistumisele, Tallinna läheduse paremale kasutamisele ja maakonna atraktiivsuse tõstmisele. Piirkonna konkurentsivõime tugevdamise Rapla maakonna tegevuskavas on kirjas vaid need projektid, millel on selge mõju üle maakonna piiride ja seotus maakonna arengustrateegia konkreetse eesmärgi saavutamisega.

[1] Toetust taotletakse järgmistele tegevustele:
1) sihtkoha eripära rõhutavate terviklike turismitoodete ja -atraktsioonide arendamine ning sihtkoha kui võrgustiku arendamine;
2) ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate või uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde;
3) inkubatsiooni- ja tootearendusvõimaluste väljaarendamine;
4) linnakeskuse avaliku ruumi, sealhulgas linnasüdamed ja väljakud, kaasajastamine ettevõtlusele atraktiivsemaks muutmiseks;
5) keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste, sealhulgas ühistransport ning jalg- ja jalgrattatee, arendamine.

	Strateegilise eesmärgi "**Majandusstruktuuri mitmekesistamine ja kaasajastamine"** täitmisse panustab 3 projekti ehk kolmes maakonna olulises keskuses või keskuse lähedal tööstusala arendamine sh Märjamaa alevi lähedal Orgita ettevõtlusala – logistika ja tööstuspark, Rapla linnas Koidu ja Kastani tänava ettevõtluspiirkond ja Järvakandi alevis tööstuspargi arendamine. Ühtlasi toetavad projektid ka eesmärgi **"Raplamaa atraktiivsuse tõstmine"** täitmist. Strateegilise eesmärgi **"Raplamaa atraktiivsuse tõstmine"** täitmisse panustab 4 projekti Kehtna Kõnnumaa külastuskeskus, Varbola Muinas-Eesti teemapark, Rapla lennuväli – Raplamaa ja Kesk-Eesti lennuvärav (turismi-värav) ja Kohila Ülejõe vaba aja ja tervisespordi keskus. Esimese kolme projekti puhul on tegemist juba täna laialt tuntud objektidega, mille väljaarendamine loob piirkonda terviklikud turismitooted millel on nn "maaletooja" tähendus. Ühtlasi toetavad projektid ka eesmärgi "**Majandusstruktuuri mitmekesistamine ja kaasajastamine"** täitmist. Kõigi 4 objekti arenduse tähtsus tuleneb ja on kirjeldatud Raplamaa turismiarenduse prioriteetides (Raplamaa turismikorralduse strateegia 2015–2025, Rapla maavanema 13.04.2015 korraldus nr 1-1/15/416). Strateegilise eesmärgi "**Raplamaa eluruumi kui ressursi kasutamine"** täitmisse panustab 1 projekt Rapla linna keskosa. Projekti elluviimisel paraneb oluliselt Rapla roll keskusena, korrastub (seni väljaarendamata) ja saab oma näo linna keskosa, mille funktsioon on nii kaubanduse-teeninduse arengu (eriti kohalikud väiketootjad turul ja korrastatud ala ümber paiknema hakkavad uued ettevõtted) kui vaba aja veetmise ja rekreatsiooni võimaluste loomise seisukohalt (väljaarendatav kergliiklemise koridor, mis ühendab Rapla erineva linnapiirkonnad) tähtis linnakodanikele ja külalistele. Ühtlasi toetab projekt ka eesmärgi **"Raplamaa atraktiivsuse tõstmine"** täitmist. Strateegilise eesmärgi **"Maakonnasisese ja -välise sidususe kujundamine"** täitmisse panustab 2 projekti ligipääsetavuse parandamine töökohtadele Kohila valla ettevõtlusaladel ja ligipääsuteede rekonstrueerimine Kohila tööstusaladele ja töökohtadele. Kohila on maakonna kiiremini areneva ettevõtlusega keskus. Kohila alevis asuvatel ettevõtlusaladel tegutseb hetkel 18 ettevõtet, mis hetkel annavad tööd ligi 500-le töötajale. 2015 – 2016 aastal planeerib laienemist Kohila Vineer OÜ ning lisandumas on 150 uut töökohta. Projektidega rajatavad ühendused loovad eelduse valla lääne poolse osa täiendavaks arenguks, ühendades inimeste elupaigad Kohila aleviga ja luues võimaluse ligipääsuks Prillimäe aleviku ligi 200 töökohale. Ühtlasi toetavad projektid ka eesmärgi "**Raplamaa eluruumi kui ressursi kasutamine"** täitmist. Piirkonna konkurentsivõime tugevdamise tegevuskava koostamiseks koguti informatsiooni põhiliselt läbi

	kohalike omavalitsuste ning maakondlike arendusorganisatsioonide. Kokku osales maakonna avalikul projektide esitlusel 26 erinevat ideed. Hindamiskomisjonile esitati neist 20. Projekte hindas 7 liikmest koosnev komisjon, kuhu kuulusid Rapla Maavalitsuse, Siseministeeriumi, Raplamaa Omavalitsuste Liidu, Raplamaa Partnerluskogu ja Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse esindajad. Taotluste/projektide lõplikul reastamisel rakendas hindamiskomisjon alljärgnevaid hindamiskriteeriume: • Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele sh mõju maakonna konkurentsivõime (müügi-võime, ligitõmbamisvõime, teenimisvõime, kohanemisvõime) kujunemisele; • Projekti põhjendatus sh vastavus maakonna arengustrateegias toodud horisontaalsetele väärtustustele ja strateegilistele eesmärkidele; • Projekti kuluefektiivsus; • Taotleja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia. Saadud hinnete alusel moodustus projektidest pingerida, millest esimesed parema tulemuse saanud kanti käesolevasse tegevuskavasse.

/suurendada lahter vastavalt vajadusele/

ARENDATAV OBJEKT / TEGEVUSTE KOMPLEKS (*edaspidi arendatav objekt)*	**TOETATAVAD TEGEVUSED (tabelisse märkida ainult number: 1 – turism, 2 –tööstusalad, 3 – inkubaatorid ja tootearendused; 4 – linnakeskuse avalik ruum; 5 – ühendused)**	**ORIENTEERUV MAKSUMUS (kogumaksumus ning toetuse vajaduse maht)**	**TEGEVUSTE VÄLJUNDINDIKAATORID**		
			Turismi, ettevõtluskeskkonna (tööstusalad, inkubaatorid ja tootearendused) ja linnaruumi projektide puhul		Ühendusvõimaluste arenduste puhul
			Arenduse tulemusel loodud töökohtade arv (sh lisandväärtusega töökohtade arv)	**Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv[2]**	**Lahendatud toimepiirkondade ühendusvõimaluste kitsaskohtade arv**

[2] Mitterahalist abi (otsetõlge inglise keelest: *non-financial aid*) saavate ettevõtete all on mõeldud toetusest nii otseseid kui ka kaudseid kasusaajaid. Tegemist on indikaatoriga, mille väärtus esitatakse Euroopa Komisjonile rakenduskava mitme meetme pealt ühiselt ja seetõttu on oluline ühine Euroopa Komisjoni poolt aktsepteeritud nimetus.
Indikaatori „mitterahalist abi saavad ettevõtted“ andmeid kogutakse kahesuguste ettevõtete kohta:
1) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse need ettevõtted, kes juba tegutsevad ettevõtlus- ja tööstusalal, turismipiirkonnas või linnakeskuse avalikus ruumis ning saavad kasu toetusega paranenud tingimustest (kasu saavad ettevõtted). Andmeid kogutakse projekti aruannetest, lõpparuannetest ning järelaruannetest (1–3 aastat pärast projekti lõppemist);
2) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse ka need ettevõtted, kel on potentsiaalne huvi pärast toetuse abil tingimuste paranemist asuda ettevõtlus- ja tööstusalale, turismipiirkonda või linnakeskuse avalikku ruumi (potentsiaalselt kasu saavad ettevõtted).

1. Orgita ettevõtlusala – logistika ja tööstuspark	2	Kogumaksumus 1 750 000 € sh toetuse maht 1 487 500 €	250 (sh 10)	15	
2. Rapla linna Koidu ja Kastani tänava ettevõtluspiirkond	2	Kogumaksumus 1 700 000 € sh toetuse maht 1 445 000 €	300 (sh 20)	75	
3. Järvakandi Tööstuspargi arendamine	2	Kogumaksumus 1 600 000 € toetuse maht 1 360 000 €	75	11	
4. Kõnnumaa külastuskeskus	1	Kogumaksumus 1 152 224 € toetuse maht 979 390 €	20	4	
5. Ligipääsetavuse parandamine töökohtadele Kohila valla ettevõtlusaladel.	5	Kogumaksumus 1 307 353 € toetuse maht 1 111 250 €			Kitsaskohtade arv 8 • Töökohtadele ligipääsetavuse parandamine (sh. 2015-2016 planeeritavad uued ligi 150 töökohta Kohila Vineer OÜ laienemisel ning sellega kaasnev tulumaksu kasv valla eelarvesse). • Liiklusohutuse tõstmine.
6. Varbola Muinas-Eesti teemapark	1	Kogumaksumus 840 000 € toetuse maht 714 000 €	12 (sh3)	12	
7. Rapla linna keskosa	4	Kogumaksumus 900 000 € toetuse maht	50 (sh 20)	70	

		765 000 €			
8. Rapla lennuväli – Raplamaa ja Kesk-Eesti lennuvärav (turismivärav)	1	Kogumaksumus 2 500 000 € toetuse maht 2 125 000 €	25 (sh 3)	15	
9. Ligipääsuteede rekonstrueerimine Kohila tööstusaladele ja töökohtadele	2	Kogumaksumus 435 200 € toetuse maht 369 920 €	240 (sh 20)	28	
10. Ülejõe vaba aja ja tervisespordi keskus	1	Kogumaksumus 597 980 € toetuse maht 508 283 €	1 - 3	6	

/lisada read vastavalt vajadusele/

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT[3]	
Orgita ettevõtlusala – logistika ja tööstuspark	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti eesmärgiks on arendada välja Orgita ettevõtlusala ja suurendada piirkonnas tööhõivet. Ettevõtlusalale (pindala 13 ha) on planeeritud 3-12 lao- ja tootmiskinnistut, 2 kütusejaama kinnistut, kiirtoitlustus ja majutusettevõtte kinnistud. Käesoleva projekti tegevusteks on teede ja kommunikatsioonide projekteerimine ja ehitamine ettevõtlusalal ning turundustegevus, mille eesmärgiks on ettevõtlusala tutvustamine ja ettevõtjate toomine piirkonda. **1. Teede ja kommunikatsioonide projekteerimine ja ehitamine:** 1.1. Avalike teede projekteerimine ja ehitamine. 1.2. Ettevõtlusala ühendamine Tallinn-Pärnu Ikla maanteega - liikluslahenduse (mahasõit) väljatöötamine, projekteerimine ja ehitamine. 1.3. Tänavavalgustuse projekteerimine ja ehitamine. 1.4. Elektrivarustuse projekteerimine ja ehitamine. 1.5. Sidevarustuse projekteerimine ja ehitamine. 1.6. Veevarustuse, kanalisatsiooni ning tuletõrje veevarustuse projekteerimine ja ehitamine. 1.7. Sademevee ärajuhtimise süsteemide projekteerimine ja ehitamine. **2. Ettevõtlusala turundustegevus.** 2.1. Turundusstrateegia väljatöötaine. 2.2. Võrgustikukoostöö ja turundus. Projektlahenduste väljatöötamisel lähtutakse innovatiivsetest ja keskkonnasäästlikest lahendustest. Projekti eeldatavad kulud kokku ca 1 750 000 eurot.
Arendatava objekti sotsiaal-	Objekti mõju on Märjamaa valla, tõmbepiirkonna (Vigala, Kullamaa), Rapla maakonna ja kogu Eesti ülene. Ettevõtlusala väljaarendamine loob eelduse piirkonnas tööhõive suurendamisele ja võimaluste loomisele, et töökohad oleksid inimestel kodulähedal. Ca 250 uue töökoha loomine aitab oluliselt kaasa piirkonna arengule. **Uued ettevõtted** - Tekivad uued ettevõtted, mis läbi tekivad uued töökohad ning arendab Kesk- Eesti väikeasulate elu. Tehakse

[3] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

majanduslikumõju ulatus	investeeringuid tööstushoonete rajamisse ja tootmisseadmete soetamisse. Toodangut müüakse Eestis ja eksporditakse Eestist välja. Investeeringute kasv - Uueneb infrastruktuur ning uute ettevõtete tulemisega tekib võimalus ka uute kohalike mikro-ettevõtete tekkeks, näit. väikesed söögikohad, erinevat liiki muud väiksemad teenuseid pakkuvad ettevõtted. **Töökohtade arvu kasv** - Inimesed, kes on täna töö otsingutel või käivad teistes Eesti linnades tööl, tekib võimalus töötada kodule lähemal. Samuti peatab töökohtade tekkime väikeasulates inimeste väljavoolu linnadesse ning tekitab positiivset mõju inimeste elama tulekuks väiksematesse asulatesse. **Omavalitsuse tulude kasv** - Ettevõtete tulekuga kohalikku omavalitsuse maksutulud suurenevad ja omavalitsuses elanike elukvaliteet paraneb. **Liikluskoormuse kasv** - Liikluskoormus vanadel teedel suureneb (mis pole võibolla nii suurele koormusele arvestatud), kuid samas ehitatakse uus infrastruktuur, kus arvestatud suurema liikluskoormusega. **Piirkonna maine tõus** - Piirkond saab tuntuks, kui mainekas ja hästi nähtav VIA BALTICA ääres paiknev maanteetrassi teenindav tõmbekeskus. Näitena võib tuua sarnased maantee äärsed trassiteenindusjaamad ja tööstuspargid Lääne- ja Põhja-Euroopas. **Tööjõu kvalifikatsiooni tõus** - Orgita ettevõtlusala tulek tõstab kohaliku tööjõu kvalifikatsiooni. Uued ettevõtted vajavad suuremal määral keskmise kvalifikatsiooniga ja väiksemal määral kõrgema kvalifikatsiooniga tööjõudu. Tööjõu koolitamine käib ettevõtete korraldusel kohapeal, ettevõtete korraldusel mujal (Tallinnas või päritoluriigis) või KOV korraldusel Raplamaa kutsehariduse õppeasutustes. **Elanike sissetulekute kasv** - Elanike sissetulekud paranevad tööturu suuremates konkurentsitingimustes. Kui on rohkem vabu töökohti, on töötajatel lihtsam küsida konkurentsivõimelisemat turutingimustele vastavat töötasu. Orgita ettevõtlusalal tekib arvestuslikult ligi 250 uut töökohta. **Töötuse vähenemine** - Orgita ettevõtlusala tulekul piirkonna töötus väheneb 4-5 aasta jooksul märkimisväärselt. Potentsiaalseid ettevõtjaid teeb murelikuks võimalus, et kohalikku tööjõudu ei piisa personali komplekteerimiseks ja tuleb hakata värbama ümberkaudsetest kaugematest omavalitsustest.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Märjamaa Vallavalitsus, Hammerhead OÜ (arendaja-partner), Maanteeamet, Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus
Eeldatavad väljundid ja	Kompaktselt välja arendatud ettevõtlusala vahetult Tallinn-Pärnu –Ikla mnt ääres. Pindala 13 ha. Lao-ja tootmiskinnistud (ca 12 tk, 1500-20 000m^2), kütusejaamad 2 tk, toitlustus-, teenindus- ja majutusettevõtted. **Orgita ettevõtlusala projekti tulemusel on ettevõtlusalal välja ehitaud vajalik infrastruktuur sh teed, tänavad, kergliiklusteed, tänavavalgustus, veevarustus, kanalisatsioon ja tuletõrjevee varustus, sademevee ärajuhtimise süsteemid**

oodatav tulemus[4]	**ning elektri- ja sidevarustus.** Turundustegevuse ja võrgustiku koostöö tulemusel on ettevõtlusalal tegevust alustanud uued ettevõtted, piirkonda on lisandunud uued tookohad.. 2017. aastal tulevad ettevõtted, kes on juba piirkonnast huvitatud (Neste, R-Kiosk, Hesburger, Jazz pesulad ja Sämmi Grill. Need on esimesed ettevõtted, mis määravad tööstusala esmase atraktiivsuse, mille järel tulevad muud ettevõtted tagumistel kruntidele. 2018. ja 2019. aastal tulevad välismaised suuremad töötleva tööstusega tegelevad tootmisettevõtted. Lisaks on eeldus täiendava kütuse-teenindusjaama lisandumiseks (Statoil või Olerex). 2020. aastal täituvad viimased tühjad kinnistud, kuhu tulevad kohalikud ettevõtted, sest koht on muutunud atraktiivseks. 2021 ja 2022 ei tule uusi ettevõtteid, sest kinnistud on täis ehitatud ja kasutuses. Ettevõtlusalal uute töökohtade lisandumine: 2017 – 29, 2018 – 60, 2019 – 60, 2020 – 70, 2021 – 20, 2012 – 10. Investeeringute jaotus ettevõtlusalal: 2016 - 0, 2017- 6mln, 2018- 9mln, 2019- 7mln, 2020- 3mln, millest välisinvesteeringud 2017- 2mln, 2018 – 6mln, 2019 - 6mln, 2020 – 2 mln, 2021 – 1mln ja 2022 – 1mln. Ümberkaudsed vabad tootmiskinnistud ei ole Orgita ettevõtlusalal paiknevate kinnistutega otseselt võrreldavad. Orgita ala paikneb vahetult trassi ääres ja omab trassilt otse mahasõitu ning alal sees oma tõmbekeskust (kütusejaamad, toitlustus). Trassi ääres on pakkumisi vähe ja üldjuhul on pakkumisel üksikud tootmiskinnistud. Ettevõtted eelistavad läbimõeldud kontseptsiooniga ja tõmbekeskusega ettevõtlusala üksikule kinnistule. Projekti kitsaskohtadena saab välja tuua kolm vaadet: * vee- ja elektrivõimsuste vähesus. Tuletõrjevee vajadused rahuldatakse tiigi süvendamisel tekkiva veevõtukoha abil, elektrivõimsuste oluliseks suurendamiseks on vajalik uue maakaabli rajamine elektrilevi poolt Märjamaalt kuni Tallinn-Pärnu-Ikla maanteeni. Täna olemasolevast pakutavast elektrivõimsusest võib piisata, aga võib ka puudu jääda. Uue trassi rajamine võtab Elektrilevil aega hinnanguliselt 1- 1,5 aastat. * Planeeringualale sissesõit Tallinn- Pärnu suunalt on tänase liikluslahenduse alusel Maanteeameti poolt osaliselt välistatud. Piirkond oleks ettevõtjale atraktiivsem, kui mahasõit ettevõtlusalale on tagatud mõlemalt maantee sõidusuunalt. Maanteeamet alustab 2016. aastal Orgita liiklussõlmes uue liikluslahenduse väljatöötamisega. * Tulevaste ettevõtete pilgu läbi võib kitsaskohaks saada potentsiaalse tööjõu komplekteerimine. Kui tuleb ettevõte, kes soovib kahes või kolmes vahetuses kokku 200 - 300 inimest tööle panna, siis piirkond seda tõenäoliselt pakkuda ei suuda. Ükski välja toodud kitsaskohtadest ei ole Orgita ettevõtlusalale negatiivses mõttes määrava tähtsusega.

[4] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

LOGISTICS
WC/DUSH

Valmisolek tegevuste elluviimiseks[5]	Arendataval ala detailplaneering kehtestatud. Teede ja kommunikatsioonide tehnilised tööprojektid koostamisel. Läbi viidud liiklusohutuse uuring Via Baltica trassil. Toimuvad läbirääkimised ja müügitöö potentsiaalsete ettevõtetega. Omafinantseeringu panustab arendaja (Hammerhead OÜ).

[5] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDATAV OBJEKT[6]	
Rapla linna Koidu ja Kastani tänava ettevõtluspiirkond	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti kogumaksumuseks on planeeritud ca 1 700 000 eurot, mis on mõeldud järgnevate tegevuste kuludeks: • ettevõtluspiirkonna projekteerimine • ettevõtluspiirkonna väljaarendamine, sh Koidu ja Kastani ettevõtluspiirkonna ehk Koidu, Kastani ja osaliselt Mahlamäe tänavate avaliku tugitaristu rekonstrueerimiseks ja rajamiseks (sh kergliiklusteede rajamine, sadevete ärajuhtimine, tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja paigaldamine, tänava aluste avalikus kasutuse kütte-, elektri-, side, vee- ja kanalisatsioonitrasside ümberpaigutamine, rekonstrueerimine) Omafinantseering (15%) – ca 255 000 eurot – Rapla vald.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	**Mõju praegu:** • Olemasolevas väljakujunenud järjest kasvava liiklussagedusega ettevõtluspiirkonnas tegutseb 48 ettevõtet/ettevõtjat ning paikneb ca 350 töökohta (neist suurimad Akzo Nobel Baltics AS – 120 ja AS RMW – 80 töökohta). • Piirkonnas tegutsevad muuhulgas keemiatööstusettevõted Akzo Nobel Baltics AS ja Kemet RV OÜ, transpordiettevõte AS RMW, soojatootja AS Eraküte, Omniva posti jaotuskeskus, kütusetankla Lukoil, autoteenindusettevõte OÜ Rehoren, metallitootja OÜ Kehtna KEK, töörõivaste tootja OÜ Rudotex, pesumaja Extracare OÜ, Erapolikliinik Praxis OÜ, OÜ Kilekeskus, Stipend Real Estate OÜ, AS Projekt E. • Alal asub 20. sajandi väärtusliku arhitektuuri näide Okta Centrum, mida käivad vaatamas nii arhitektuurihuvilised kui turismigrupid. • Olemasolevate ettevõtlusala sees ning ala ääres on ruumi ettevõtluse laienemiseks ja uute töökohtade tekkimiseks, kuid suures osas amortiseerunud ja puudulikult väljaarendatud taristu ning parandamist vajav liikluskorraldus seavad

[6] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	piirid ettevõtluse edasisele arengule. • Võimaliku õnnetuse tekkimisel on ettevõtlusala jaoks väga olulised antud tänavate kaudu head evakueerumise võimalused ning hea juurdepääs päästeameti autodele. **Lisanduv mõju tulevikus:** • Tagatud on kaasaegsed ja turvalisemad tingimused olemasolevatele ja uutele ettevõtetele. • Tagatud on liiklusohutus piirkonna ettevõtetes töötavatele Rapla valla ja Raplamaa inimestele (1/3 töötajatest on väljastpoolt Rapla valda) • Liiklus on hästi korraldatud • Paranenud ühendus elu- ja tööpiirkonna vahel • Kasvanud ettevõtlusaktiivsus ja paranenud tööhõive • Kasvanud turistide ja külaliste arv (Okta Centrum ja ärikülalised) • Maakonnakeskuse ettevõtluskeskkond on atraktiivsem Alale mahub juurde: • 30 uut ettevõtet • 100 uut töötajat olemasolevatesse ettevõtetesse • 200 uut töötajat uutesse ettevõtetesse Perspektiivis on ettevõtlusalal: • 75 ettevõtet • 655 töötajat
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti tegevustes osalevad: **Rapla Vallavalitsus** – projekti taotleja ja elluviija ning valdava osa tänavate ja kergliiklustee aluste kinnistute omanik. **Ettevõtlusala ettevõtted –** projekti tulemustest huvitatud ala ettevõtted. Teatud lõikudel on annavad ettevõtted oma maa kergliiklustee rajamiseks (sh Stipend Real Estate OÜ). **Taristute valdajad** (AS Rapla Vesi, AS Eraküte jt) – tänavate ehitustööde käigus paigaldatakse ümber töötsooni jäävad kommunikatsioonid.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[7]	Projektiga lahendatakse antud piirkonna avaliku tugitaristu olulisemad probleemid ning tekib kaasaegne taristu ja suuremad eeldused ettevõtluse arenguks: • Koidu, Kastani ja osaliselt Mahlamäe tänavad (amortiseerunud tänavate korrastamine ja liikluskorralduse parandamine annab ettevõtetele, töötajatele ja turistidele head ning turvalised juurdepääsu- ja liiklemisvõimalused) • Tänavate äärsed kergliiklusteed (puuduvate kergliiklusteede väljaehitamine annab töötajatele head ja turvalised tööle

[7] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	pääsemise võimalused ning tekitab ühenduse väljaarendatava maakondliku kergliiklusteede võrgustikuga) • Sadevete ärajuhtimine (lumesula- ja vihmaperioodidel ei ole tänavad enam suure vee all) • Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja paigaldamine (aitab kaasa turvalisele liiklemisele ettevõtete transpordile ja töötajatele) • Tänava aluste kütte-, elektri-, side, vee- ja kanalisatsioonitrasside ümberpaigutamine, rekonstrueerimine
Valmisolek tegevuste elluviimiseks[8]	Ettevõtluspiirkond toimib reaalselt juba aastakümneid - olemas on suuremad ja väiksemad ettevõtted, samuti taristud. Alal on hea asukoht Rapla linnas ja tuntus (sh rahvusvahelised ettevõtted). Ettevõtetel on huvi taristu kaasajastamiseks ja laiendamiseks. Kastani ja Koidu tänavad kuuluvad Rapla vallale, samuti suur osa kavandatava kergliiklustee alustest maadest. Ehitiste ja rajatiste võrk on suures osas ajalooliselt väljakujunenud, seega ei ole vaja alustada „tühjalt kohalt“, vaid kaasajastada ja täiendada olemasolevat taristut. Uute ettevõtete juurdetulekuks on ruumi nii olemasoleva ala sees kui äärtes. Kastani ja Koidu tänavate ja kergliiklusteede ehitusprojektid on osaliselt olemas, koostamisel on täiendavad ehitusprojektid ja nende ekspertiisid, saadakse võrreldavad hinnakalkulatsioonid. Valmistatakse ette ka teisi taotlemiseks vajalikke dokumente. Projekti omafinantseering tuleb Rapla valla eelarvest.

[8] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

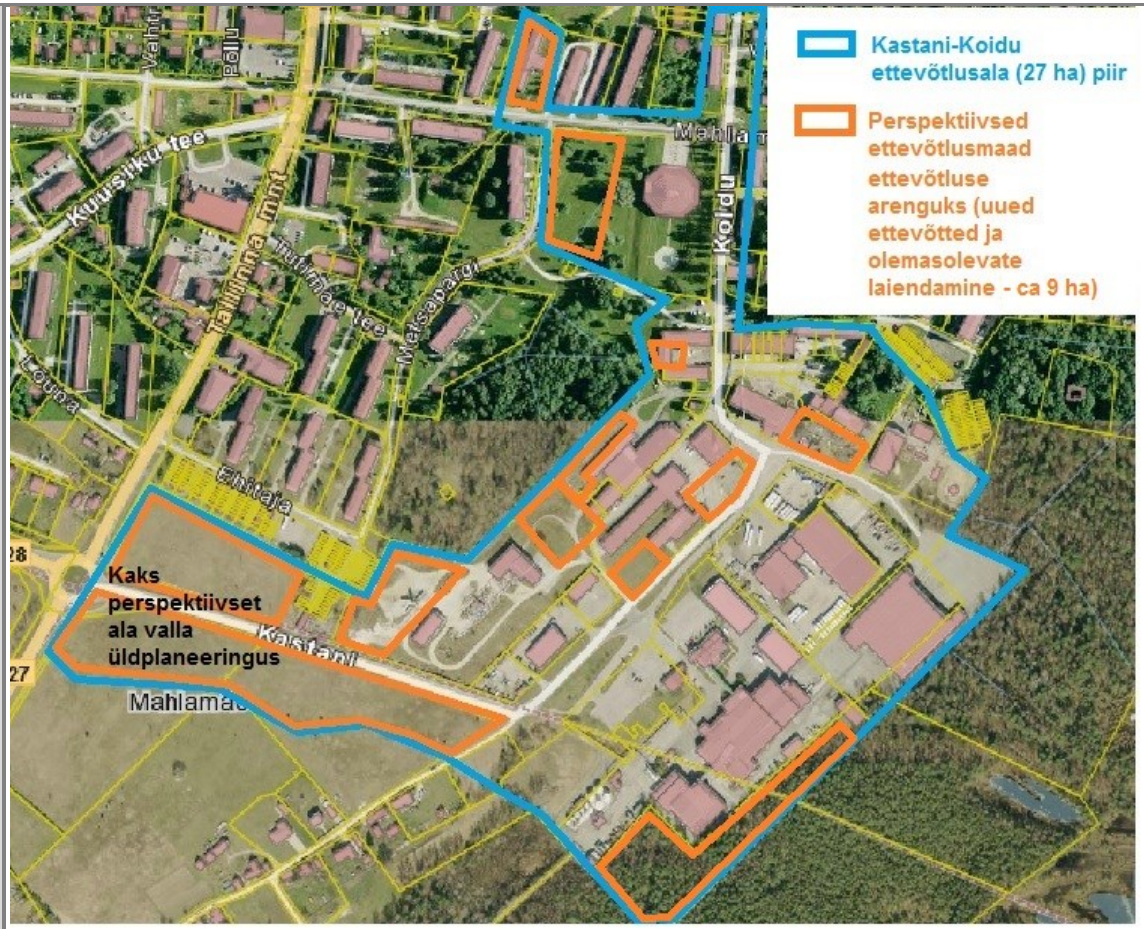

ARENDATAV OBJEKT[9]
Järvakandi Tööstuspargi arendamine

[9] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Tänavate ehitus koos kõnni/kergteega ja tänavavalgustusega, kogupikkusega 1,3 km – maksumus esmase hinnakalkulatsiooni alusel 1 600 000 EUR (Lisatud skeemil nähtav rekonstrueeritavad teed: Saeveski tänav - Lauavälja tee - Tupiku tee - Rahu tänav - Vana-Asula tänav)
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	• **Kohaliku ettevõtluse areng -** Uute ettevõtete tulek suurendab läbi uute tekkivate töökohtade täiendavat tulumaksu laekumist kohaliku omavalitsuse (KOV) tulubaasi. Ettevõtte stabiilne jätkusuutlik areng tagab töötajatele kindlustunde tuleviku ees, vähendab väljarände võimalust piirkonnast; • **Investeeringute märgatav kasv -** Paranevad töökeskkond, looduskeskkond • **Koostöö tugevnemine ettevõtjate ja haridusasutuste vahel** - Koostöö toimib ülikoolidega, puhta hapnikuga maagaasi põletamine (mis juba töötab) on esimene tööstuses kasutatud lahendus Euroopas; • **Uute töökohtade loomine** - Elanike sissetulekute kasv. Loob eelduse KOV tulubaasi kasvuks. Kasvav töökohtade arv toob tuntust piirkonnale, maakonnale. Uute tehnoloogiate rakendamise mõju ulatub Eesti piirest väljapoole; • **Tööhõive kasv ja tööjõu kvalifikatsiooni tõus** - Kaasaegne tehnoloogia vajab haritud oskustöölisi ja spetsialiste, tänu millele ettevõtjad saavad värvata ümbruskonnast rohkem inimesi; • **Järvakandi kui tõmbekeskuse atraktiivsuse kasv elu- ja töökohana;** • **Keskkonnakoormuse kasv** - Koormus keskkonnale pigem väheneb. Näiteks ühe ettevõtte CO_2 heide läheb nulli, teisel väheneb 25% võrra, klaasi taaskäitluse probleem saab lahenduse kogu riigi territooriumil, klaasvahtkillustiku tootmise käivitumisel jääb nii mõnigi ruutkilomeeter karjääre rajamata; • **Liikluskoormuse kasv** - Liikluskoormuse kasv suurendab teede hoolduse ja remondi vajadust;
Eeldatav tegevustes osalejate ring	**Järvakandi vald** – areneb ettevõtlus, luuakse juurde uusi töökohti **Kohalikud ettevõtjad** – võimalused ettevõtluse laiendamiseks, võimalus tekkinud klaasiklastri laienemiseks **Ettevõtjad väljastpoolt valda/ uute ettevõtete asutajad** – vajalikud eeltingimused uute ettevõtete asutamiseks **Järvakandi valla elanikud** – uute töökohtade lisandumine, kaasaegsed töötingimused ja konkurentsivõimeline palk **Järvakandi naabervallad ja nende elanikud** – paremad võimalused leida tööd kodukoha lähedalt

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[10]	Käesoleva projektiga valmib **tööstuspargi üks tervikosa**. Projekti raames renoveeritavad tänavad ja ristmikud on kõik tööstusala teenindamisega otseselt seotud. Need tänavad on valla munitsipaalomandisse kuuluvad või munitsipaalomandisse taotlemisel olevad üksused. Projekt ei hõlma tööstusalal tegutsevate ettevõtete kinnistute territooriume ega nende osasid. Lähtudes asjaolust, et üksi O-I Production Estonia AS tooraine sisse vedu ja kauba väljavedu toimuvad alevi peatänava ja peamiselt kahe peatänavalt alla keerava tänava kaudu ja liiklus koormus eelnevatel aastatel oli viimastel aastatel ainult kauba väljaveol 28 raskeveoki koormat (ehk ca 600 tonni kaupa) aasta keskmisena ööpäevas. Ligilähedaselt sama kogus toorainet veetakse tehasesse autotranspordiga kohale. Liikluskoormusele lisanduvad veel muude ettevõtete transpordikoormused. Krynicki Glass Recykling OÜ toorme kohalevedu ja väljavedu ulatuvad tänase seisuga kuni 120 tonnini ööpäevas, lähiajal see koormus suureneb oluliselt. Projekti käigus renoveeritavate tänavate korrastamine on eelduseks tööstusala edasisele arengule ja klaasiklastri olulisele täienemisele. Järvakandi tööstusalal töötavate ettevõtete keskmine palgatase on maakonna ja vabariigi keskmisest tasemest kõrgem. Käesoleval aastal käivitunud Krynicki Glass Recykling OÜ (jäätmeklaasi sorteerimine) prognoosis töökohtade arvuks ca 20 inimest. Tänaseks töötab tehases 2 vahetust ja töölisi töötab seal hetkel kokku 11 inimest. Nelja vahetusega töötamise korral tõuseb töötajate arv tõenäoliselt 21-ni. Uue ettevõttena alustas tööd 2015 mai kuus Elme Messer Gaas hapniku tootmise tsehh. Käesoleval kuul alustati O-I Production Estonia poolt uue liivapesu tsehhi ehitamisega. Tsehhi valmides antakse see tootmisüksus üle uuele alustavale operaatorettevõttele Järvakandis. Hetkel töötatakse omavalitsuse eestvedamisel veel ühe uue tootmise (klaasvaht-killustiku tootmise tehase) rajamise plaanide kallal. Plaanitavate töökohtade arv sinna kujuneb umbes samaks, mis Krynicki Glass Recykling jäätmeklaasi sorteerimise tehasel. Korraliku teedevõrgu olemasolu või selle rajamise plaan tööstusalal on positiivseks teguriks uue ettevõtte rajamisel.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks[11]	Detailplaneering on kehtestamise etapis, teostatud on Järvakandi tööstuspargi tasuvus- ja teostatavusanalüüs Olemasolevad tehnovõrgud: • Suurte võimsustega elektriühenduste võimalused • Gaasitrass • Soojavarustustrass • Veetrass • Kanalisatsioonitrass • Side – valguskaabel, mobiiliside Juurdepääsutee riigimaantee näol on olemas, aga see vajab samuti rekonstrueerimist, teehoiukavas on seni seda edasi lükatud.

[10] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.
[11] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

	Suured lootused tööde teostamisele on aastal 2016. Omafinantseeringu tagamine on kavandatud ettevõtjaid kaasates (PPP projekti põhimõttel). Tänaseks on olemas suulised kokkulepped, kirjalikud lepped puuduvad. 2009.aastal on koostatud Järvakandi Tööstuspargi tasuvus ja teostatavusanalüüs. Tööstusala detailplaneering on valmis, see on kehtestamise staadiumis. Maakondlikes arengudokumentides on klaasitööstuse (klastri) arendamine mainitud olulise tegevusena. Mõned Järvakandi valla arengukavas nimetatud projekti toetavad pidepunktid: Lk 4 Järvakandi valla visioon • Erinevates valdkondades tegutsevad ettevõtted (tööd naistele ja meestele). • Töötav tehnopark. • Kaasaegne infrastruktuur. Lk 5 Majanduskeskkond • Uute ettevõtete käivitamine • Tehnopargi rajamine • Töökohtade pakkumine Järvakandis ~600 inimesele Tehiskeskkond • Tänavavalgustuse kaasajastamine Pargi tänava ja Vana-Asula tänava infrastruktuuri terviklahendid • Tänavatevõrgu arendamine • Tootmisala arendamine Lk 6 Majanduskeskkond • Klaasitööstus • Puidutööstus • Metallide töötlemine • Transportteenused • Soojusenergeetika • Kommunaalmajandus Lk 10 Majanduskeskkond TUGEVUSED • Klaasitööstus • Puidutööstus • Transportteenused

	• Metalli – ja remonditööd • Omavalitsuse ja ettevõtjate vaheline koostöö • Kommunikatsioonide hinnatase • Soodsad rendihinnad • Tõmbekeskus • Teenindus ja kaubandus • Koostöö teiste omavalitsustega Lk 14 MUUTUSVAJADUSED • Raskeveokite ümbersuunamine • Tehnopargi kommunikatsioonide rajamine • Tänavavalgustuse kaasajastamine ja laiendamine • Tänavate pinnakatete parandamine Lk 16 Valitud arengusuundade realiseerimise kava Majanduskeskkond • Osalemine koostöös (PPP ettevõtted + KOV) • Ettevõtluse aktiviseerimine tööstusala arendamise kaudu.

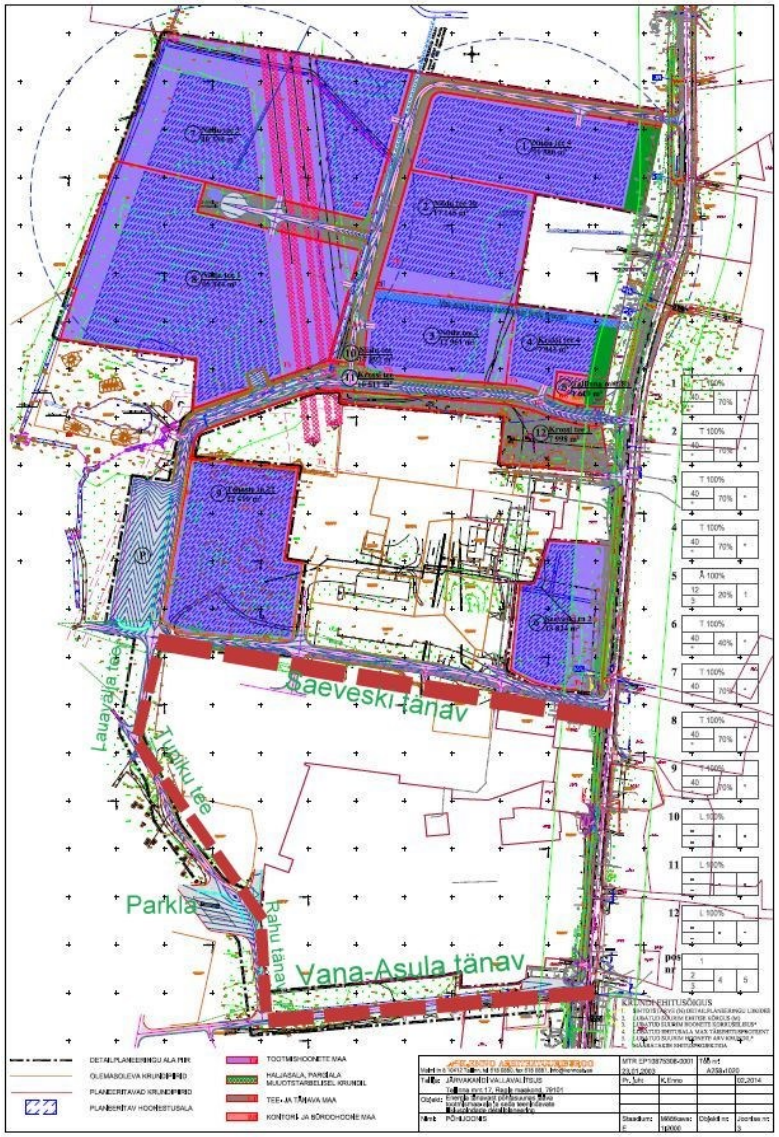
Saeveski tänav
Tammiku tee
Parkla
Vana-Asula tänav
DETAILPLANEERINGU ALA PIIR
OLEMASOLEVA KRUNDIPIIRID
PLANEERITAVAD KRUNDIPIIRID
PLANEERITAV HOONESTUSALA
TOOTMISHOONETE MAA
HALJASALA, PARGIALA MUUDOTSTARBELISEL KRUNDIL
TEE- JA TÄNAVA MAA
KONTORIS JA BÜROOHONE MAA
KRUNDI EHITUSÕIGUS

ARENDATAV OBJEKT[12]	
Kõnnumaa külastuskeskus	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Kõnnumaa maastikukaitsealal pindala on 5713 ha. Kõnnumaal on eriline maastikuline kooslus, mida iseloomustavad künkad, mäed ja nende vahele jäävad väikesed järved, rabad ning metsatukad. Kõnnumaal asub Loode-Eesti kõrgeim tipp – 106 m Paluküla Hiiemägi. Hiiemäe kõrval paikneb Reevimägi (99 m) ning veel mitmed ligi 100 meetrini küündivad künkad. Vahelduv maastik pakub võimalusi matkamiseks, jalgratta- ja suusaspordiks ning populaarne Paluküla mäenõlv on lumelauа- ja slaalomisõitjate kasutuses. Hinnanguliselt külastab aasta jooksul piirkonda erinevatel põhjustel ligi 9000 inimest. Paluküla on saanud aastate jooksul paljude traditsiooniliste sündmuste toimumise kohaks sh • kevadised, suvised ja sügisesed laste jooksu ja rattavõistlused; • Hawaii Express Estonian Cup Rattamaraton; • maakonna meistrivõistlused suusatamises, maakonna talimängude raames suusavõistlused; • rattasari Le Tour de Tuletõrje; • „Paluküla lumelaud“ Slopestyle võistlused; • Hiiemäel toimuvad traditsiooniliselt Hingedeaja palvused, hiiepühad, tähistatakse Maahinguspäeva jne. Hiiemäe maaüksuse, mille kogupindala on 108,9 ha, omanikuks on Kehtna vald. Käesoleva projektiga kavandatakse kogu keskuse väljaarendamine aastaringseks kasutamiseks nii sise – kui ka välisturistidele, kultuuri- ja loodushuvilistele, arvestades suure keskuse Tallinna ja teiste linnade lähedust. Planeeritud on rajada atraktsioonid ja võimalused, mis pakuvad Eestis ainulaadset ja erilist elamust. Kõnnumaa külastuskeskus pakub võimalikult looduslähedast puhkust, mille oluliseks atraktsiooniks on säilinud pärimuskultuur ja traditsioonid. Loodusressursid ja rikkalik ajalugu loovad head eeldused Kõnnumaa külastuskeskuse arendamiseks, mille tõmbenumbriks on Kõnnumaa loodus, Paluküla hiiemägi, Reevimägi, Keava linnused, mida ilmestavad kultuslikud kohad, arheoloogiamälestised, ajaloolised mõisavaremed, muinasajalugu ja usundite-kultuuriloolised traditsioonid. **<u>Kavandadava külastuskeskuse lühikirjeldus.</u>**

[12] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Kõnnumaa külastuskeskuse eesmärgiks on pakkuda piirkonna atraktiivsusel baseeruvat elamust järgmistes turismi ja liikumisega seotud valdkondades:

- loodusturism (loodusmatkad, vaatlus vaatetornis, järve- ja rabamatkad, linnuvaatlus);
- kultuuriturism (pärimus, looduslikud pühapaigad, muinasajalugu, religioon: Maausulised);
- sporditurism (eeskätt suusatamine, jalgrattasõit, orienteerumine, discgolf jt)

Külastuskeskus on planeeritud ehitada looduslikest materjalidest, et luua keskkonnasõbralikud, ökoloogiliselt tasakaalustatud looduslähedased tingimused külastajatele. **Külastuskeskuse funktsioon on muuhulgas pakkuda teaduslikku ja üldharivat infot Kõnnumaa kaitseala, looduslike pühapaikade ja arheoloogiamälestiste kohta, jagada teavet piirkonna läheduses asuvate kultuuri- ja ajaloomälestiste kohta.** Planeeritakse piirkonna vaatamisväärtuste (nii loodus- kui ka kultuuriväärtuste) kohta 3D anima- ja õppefilmi ning harivate materjalide koostamist ning levitamist. Teadmiste kinnistamisele aitavad kaasa temaatilised matkad, seiklusrada ja vaatetorn. **Kõnnumaa külastuskeskuse atraktsioonide ja teenindushoone ehitatakse olemasolevate ajalooliste Liivaku talu müüride peale, lisaks rajatakse vabaõhukogunemiste rohekoda, mille kõrvale planeeritakse puhkeala.** Väikest ajaloolist keldrit süvendatakse, ning sinna rajatakse maa-alune elamuskelder, kus eksponeeritakse tehislikult käsitiivalisi, suurendatud kujul palukuklasi ja teisi looduskaitse all olevaid liike. Seiklusrajal on peituse- ja tasakaalurada, kus lapsed saavad peitust mängida ning põnevaid osavus- ja tasakaaluülesandeid lahendada. Seiklusrada on kogupere atraktsioon, mida saab läbida nii, et teekonnal tuleb lahendada erinevaid osavus ja nutikusülesandeid.
Külastajate transpordi paremaks korraldamiseks rekonstrueeritakse vastav infrastruktuur (sh ca 1 km teelõik Lelle-Vahastu maanteelt kuni külastuskeskuseni).
Oluline rongiühendus Tallinna, Rapla, Türi, Viljandi ja Pärnu vahel annab võimalused ligipääsuks ühistranspordiga. Kuna rongi mahub piiratud arv jalgrattaid siis probleemi lahendusena ja paremaks teeninduseks luuakse Keava ja Lelle rongijaama ja Kõnnumaa keskusesse jalgratta laenutuspunktid. See annab võimaluse tulla Kõnnumaa külastuskeskusesse rongiga ja jalgrattaga.

Planeeritavad kulud

- Kõnnumaa külastuskeskuse (Liivaku hoone) atraktsioonide ja teenindushoone, kus asub Eesti ühe olulisema pühapaiga ekspositsioon, turismiinfopunkt, kust külastajad saavad teavet ka Kõnnumaa piirkonna teiste turismiteenuste ja atraktsioonide kohta, looduseavastamise õpituba, kus saab õppida põnevaid fakte Kõnnumaa looduse kohta ja kus asuvad keskuse hoiuruumid, WCd ja pesemiskohad, 0-energiamaja ehitus – 413 000 €, *(hinna kujunemise aluseks ruutmeetri hind (321 m2))*
- Vesi-ja kanalisatsioon, maaküte, päikesepaneelid 338 224 €
- Kõnnumaa vaatetorn - 40 000 €
- Paluküla puhkeala ja rohekoda (poolavatud ehitis), kus saab korraldada asukoha pärimusega seotud rituaale, sündmusi, laagreid, näitusi –23 000 €

	• Liivaku talu keldri korrastamine ja väljaehitamine elamuskeldriks– 20 000 € • Kõnnumaa rattarajad, Lelle-Vahastu pealt kuni külastuskeskuseni 0.9 km tee-rekonstrueerimine – 40 000 € • Elamusterada 2 km – 30 000 € • Kõnnumaa külastuskeskuse projekteerimine 50 000 € • IT-lahendused (app, e-giid, veebileht) – 30 000 € • Kõnnumaa infotahvlid ja viited – 10 000 € • 3d anima- ja õppefilm 30 000 € • Hangete korraldamine 7 000 € • Omanikujärelevalve 15 000 € • Muinsuskaitsejärelevalve 15 000 € • Turundus- ja koolitustegevused 30 000 € • 45 jalgratast koos laenutustaristuga (haagis rataste transpordiks, 3 parkimismaja, valvesüsteem GPS) 66 000 € **Kokku planeeritavad kulud: 1152 224 eurot** *Toodud kulud on arvestuslikud, ega põhine konkreetsetel hinnapakkumustel.*
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	**Kõnnumaa külastuspiirkonna tulevikuvaates on tegemist turismipiirkonnaga,** mis põhineb paikkonna looduslikul ning pärimuslikul eripäral ning kasutab olemasolevat infra – ja tugistruktuuri (kergteed, tehnorajatised, rajatised looduses, spordi- ja vabaajarajatised). Objekti avalikku kasutusse andmine kätkeb endas laialdasemat ühiskondlikku ja ka sotsiaalmajanduslikku mõju . Ühelt poolt väheneb senine kontrollimatu looduskeskkonna ka Paluküla mägede kasutamine, teiselt poolt kujundab avaliku sektori sekkumine piirkonnale positiivset mainet (ka elukeskkonnana) ning loob erasektorile võimalused arendada uusi teenuseid. Kõnnumaa arendust on pikki aastaid peetud Rapla maakonna üheks parimaks võimaluseks turismivaldkonna edendamisel. Hea ligipääs, IT-lahendused ja rahvusvahelised suhted loovad uusi võimalusi, et Kõnnumaa arendusega edasi minna. Külastuspiirkonna arendamisel on oluline rõhuasetus looduskeskkonna ja pärimuse väärtustamisel ja informatsiooni jagamisel, teenusekeskuse väljaarendamisel, teenuspakettide väljatöötamisel koostöös kohalike ettevõtjate, kogukondade (mittetulundus) ja elanikkonnaga. • Arendusprojekti innovatsioon seisneb külastuspiirkonna kättesaadavaks muutmisel läbi kommunikatsioonivõimaluste arendamise (Kõnnumma *App*, e-giid) ning alternatiivsete liikumisvahendite (rattaringlus, matkarajad) kasutamisega. • Külastuspiirkonna kättesaadavusel on olulisteks teguriteks Kõnnumaa turismiväravad ehk piirkonda läbiv raudtee ning siseturismitee Tallinn–Rapla–Türi–Viljandi (Green Way). • Külastuspiirkonna arendamine mõjutab oluliselt piirkonna ettevõtluse arengut, kus juba praegu on valmisolek külastajate vastuvõtuks. Piirkonna tervikuks sidumine aktiviseerib Kõnnumaa turismiklastri kujunemist ning toetab ettevõtlust pakkudes juba olemasolevate või alustavatele ettevõtjatele võimalusi turismivaldkonna pakkumiseks. Kõnnumaa arendamisel on olulisteks parteriteks piirkonnas tegutsevad aktiivsed vabaühendused, kes pakuvad erinevaid kogukonnateenuseid ja mille läbi areneb sotsiaalne ettevõtlus (Kädva külamaja, Valtu jahimeeste seltsi lasketiir ja loodusõppe rajad, Ohekatku rajatav seikluspark, Linnaaluste käsitöömeistrite töökojad).

	• Kõnnumaa arendus mõjutab piirkonna aladele jäävaid asumeid-külasid, tõstes piirkonna väärtust elupaigana ja pidurdades ääremaastumist. • Külastuskeskuse aastaringse külastatavuse tagab Kõnnumaa külastuskeskus, mille üha kasvav kasutajate arv vajab rohkemaid rakendamisvõimalusi, mida Kõnnumaa külastuspiirkonnas on võimalik pakkuda. • Kõnnumaa arendus pakub võimalusi liita maakondlikul tasandil erinevad samasisulised atraktsioonid, mis toetab üle maakonnalise turismiklastri kujunemist (koostöö naaberomavalitsustega: Rapla, Juuru, Kaiu, Käru)
Eeldatav tegevustes osalejate ring	**Piirkonna turismiettevõtjad –** Laukataguse Puhkeküla, Toosikannu Puhkekeskus, Ennistus OÜ, Tarsi turismitalu **Piirkonna mittetulundusühingud (aktiivsed kogukonnad)** - MTÜ Paluküla Klubi, MTÜ Valtu Jahimeeste Selts, MTÜ Othengati Külaselts, Lelle külaselts, Kädva külaselts, MTÜ Arendusselts Koduaseme, Ingliste piirkonna külade ühendus, MTÜ Linnaaluste Perenaise Selts, MTÜ Keava Haridus- ja Kultuuriselts. **Avalik sektor** – Naaberomavalitsused (Käru, Kaiu), RMK
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[13]	• Rajatakse Kõnnumaa külastuskeskus, mis tagab piirkonna aastaringse kasutusvõimaluse sh ehitatakse välja Paluküla Liivaku (taluaseme nimetus, millele maja ehitatakse) hoone, puhkeala ja välikogunemiste rohekoda, elamusteraja ja matkaradadega; • Rajatakse Lelle ja Keava raudteejaama ja Paluküla ratta laenutuspunktid; • Valmivad Kõnnumaa külastuskeskkonna kommunikatsioonivõimalusi toetavad IT-lahendused (app, e-giid, veebikeskkond); • Valmib terviklahendus Kõnnumaa viidastamiseks; • Lisanduvad uued töökohad (sh lisandväärtusega) ; • Piirkonna ettevõtjate baasil tekib Kõnnumaa turismiklaster; • Laienevad ettevõtjate võimalused lisateenuste pakkumiseks, misläbi kasvab ettevõtjate tulu; • Ettevõtluskeskkonna paranemise läbi lisanduvad uued ettevõtjad; • Kõnnumaa arendamine pidurdab piirkonna ääremaastumist; • Mittetulundusühingutel võimalus sotsiaalse ettevõtluse arenguks läbi kogukonnateenuste pakkumise; KÕNNUMAA KÜLASTUSKESKUSE HOONE Valmib **hoone** näituste saali, infopunkti ja inventari hoiustamise ruumiga ning millel on vaba sissepääsuga osa (WC, pesemise võimalused) KÕNNUMAA ROHEKODA JA PUHKEALA Valmib erinevate välikogunemiste tarbeks **rohekoda**, mis ehitatakse olemasolevatele raudkivimüüridele, mõeldud eelkõige kasutamiseks hooajal maist kuni septembrini. Vahetusse lähedusse rajatakse **puhkeala** lõkkeplatsiga. Lisandväärtusega töökohti 10 (piirkonna turismiettevõtjad, mittetulundusühingud).

[13] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	ALTERNATIIVSED LIIKUMISVAHEDID Valmib**: ratta laenutuspunktid**. Lisanduvad töökohad: 1 Lisandväärtusega töökohad: 2 IT-LAHENDUSED Valmib: **Kõnnumaa *app*** (juhised liikumiseks - kaart, uudisvood sündmustest, teenustest, vabadest majutuskohtadest, ratastest jne). Kõnnumaa **e-giid** (võimalus neile, kes nutitelefoni ei kasuta, seadmed). Lisandväärtusega töökohad: 2 KÕNNUMAA INFOTAHVLID JA VIIDASTAMINE Valmib: terviklahendus Kõnnumaa viidastamiseks. KÕNNUMAA VAATETORN Valmib linnu- ja loomavaatlustorn
Valmisolek tegevuste elluviimiseks[14]	Valla võimekus arenduse elluviimisel osade kaupa alates 2017 (I etapina Paluküla Liivaku külastuskeskuse hoone). Rohekoda, puhkeala ja matkarajad 2018. Valla võimekus arenduse elluviimiseks tervikuna alates aastast 2019. Olemas Paluküla ala kehtiv detailplaneering, Rohekoja põhiprojekt (vajab korrigeerimist 0 energiamajaks). Maa omandiõigus kuulub Kehtna vallale. Olemas Paluküla spordi- ja puhkekeskuse osas varasem tasuvusanalüüs (Paluküla TTA 2009).

ARENDATAV OBJEKT[15]	
Ligipääsetavuse parandamine töökohtadele Kohila valla ettevõtlusaladel.	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti	Rajatav kergtee Kohila – Hageri - Sutlema (jalgsi- ja jalgrattaga) on valla arengukavas ja teehoiukavas olnud alates valla ja

[14] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.
[15] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

planeeritavad kulud	alevi liitumisest (2002) asulate vahelise liikumise parendamise osas prioriteetne. Tegemist on ajaloolise raudteealeviku Kohila ja endise kihelkonnakeskuse vahelise jalgi- ja jalgrattaga liikumise parandamisega. Kohila alevis asuvatel ettevõtlusaladel tegutseb hetkel 18 ettevõtet (OÜ Tallinna Pesumaja, OÜ Kohila Vineer, Bong Eesti OÜ ,TAHH Metallitööd OÜ, Nerilon OÜ, OÜ Vesiroos, Kohila Maja OÜ, OÜ Heveri Autoteenus, Lamipap OÜ, Männimaa OÜ, Jakobsoni Talu FIE, OÜ Metallikuningas, Salava Grupp OÜ, OÜ KP Factory, Estmer Grupp OÜ, Haltel OÜ, Muoviura OÜ, Sheetworks Baltic OÜ), mis hetkel annavad tööd 475-le töötajale. 2015 – 2016 aastal planeerib laienemist Kohila Vineer OÜ ning lisandumas on ligi 150 uut töökohta. Lisaks on üle 200 töökoha valla kultuuri- ja haridusasutustes. 2016. aasta valla eelarvetuludest planeeritakse välja ehitada Tuhamäe tööstuspargi infrastrtktuur, mis loob eelduse valla 6 tööstuskrundi realiseerimiseks ning ligi 70-90 uue töökoha tekkeks. Vallale kuuluva tööstuala läheduses on 4 eraomanduses olevat perspektiivset ärikrunti. Töökohad (150) Kohilast Hageri - Sutlema suunal – hooldekodus, rahvamajas, muuseumis, raamatukogus, K.M.T Prefab OÜ majatehases, TÜ `Seiker. Avalikud teenused ja nendega seotud töökohad Sutlemast ja Hagerist Kohila alevi suunal – perearstikeskus, apteegid, raamatukogu, koolid, lasteaiad ja - hoiud, koolituskeskus, kauplused jm. isikuteenused, vallamaja, turvakeskus, posti- ja pakiteenused. Samas muutub ohutuks liikumine Sutlemast (lasteaed ja lastehoid, külakeskus, töökohad TÜ `Seikeris) Hagerisse (kool, kauplus, rahvamaja, kirik, kalmistu, muuseum). Rajatav kergtee loob eelduse valla lääne poolse osa täiendavaks arenguks, ühendades omavahel Kohila alevi (3308 elanikku), Masti küla (106 elanikku), Aandu küla (62 elanikku), Hageri küla (124 elanikku), Hageri aleviku (140 elanikku), Sutlema küla (201 elanikku) ning loob eelduse Vana-Aespa küla (43 elanikku) ja Aespa aleviku (950 elanikku) ühendamiseks Kohila aleviga. Kokku elab eelpool nimetatud piirkonnas 4934 elanikku ehk 72% valla rahvastikust. Kergtee ühendamine Kohila alevis raudteejaamast bussijaama juures olemasoleva kergteeni annab võimaluse ligipääsuks Prillimäe aleviku ligi 200 töökohale ettevõtetes OÜ Kohila Bag, Prillimäe autolammutus, Norcar BSB-Eesti OÜ, AS Salutaguse Pärmitehas, OÜ Old Stone, Future Design OÜ ning liikumisvõimalused rongi- ja bussiga naaberpiirkondadest Kohilasse tööle tulijatele. Tegevuste kogumaksumuseks on 1 307 353 eurot. Maksumus on arvestatud pädeva ettevõtja poolt 2014. a koostatud hinnakalkulatsiooni alusel analoogsele kergteele (sh. antud projektis kavandatav kergtee Kohila - Hageri - Sutlema on muudetud valgus- ja kuluefektiivsemaks tänavavalgustuse osas)

	sealhulgas: Kohila – Hageri kergtee 925 353 € ; teelõigu pikkus Hageri-Kohila kergtee 6 km Hageri – Sutlema kergtee 250 000 € ; teelõigu pikkus Sutlema-Hageri kergtee 1,85 km Kohila alevisisene kergtee Vabaduse tänava ääres koos sadevee süsteemiga 132 000 €; teelõigu pikkus 0,475 km
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	• Seoses ettevõtlusalade arenguga nii Kohilas kui töökohtadega Hageris, on suurenenud liikluskoormus Kernu –Kohila maanteel (vineeripaku ja spoonikoormad, hakkpuidukatlamaja teeenindavad veokid, Hageris asuvat majatehast teenindavad veokid) ning suurenenud liiklusoht. Kergtee olemasolul väheneb oht liiklusõnnetuste osas. Lõigul Kohila – Hageri on toimunud 8 vigastusega lõppenud ning Hageri Sutlema lõigul 1 surmaga lõppenud liiklusõnnetus. • Olemasolevate ja tekkivate töökohtade mõju valla tulubaasile läbi täiendava tulumaksu laekumise. • Kergteel jalgsi ja jalgrattaga liikumine loob võimaluse mitte sõltuda liikumisel ühistranspordist ja juurdepääs töökohtadele ning avalikele teenustele paraneb. • Suureneb inimeste liikuvus tervist edendaval moel, mis aitab olla tervem. • Seob ajaloolise raudteealevi kihelkonnakeskusele ainuomaste kultuuriväärtuslike objektidega – kirik, kalmistu, rahvamaja, muuseum. • Kergtee rajamine tõstab piirkonna atraktiivsust elukohana ja on üheks abinõuks elanike arvu languse vältimiseks. Püsiv või kasvav elanike arv aitab hoida ja parandada avalike teenuste kvantiteeti ja kvaliteeti.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Kohila Vallavalitsus- projektimeeskond valla erinevate valdkondade nõunikest. Varasem kogemus sarnaste elluviidud projektide osas nagu Kohila – Lohu kergtee, Jõe ja Vetuka sõidu- ja kergtee ning Urge sõidu- ja kergtee. Kohila Vallavalitsusel on tihe koostöö ettevõtjatega, korraldades ümarlaudu 2 korda aastas tööjõu kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks. Koostöös kutseõppeasutustega on planeeritud kohaliku oskustööjõu kvaliteeti tagavad tegevused. *Lisatud skeem valla tööstusalade ja ettevõtete kohta.* *Lisatud skeem alevisiseste kergteede kohta*.

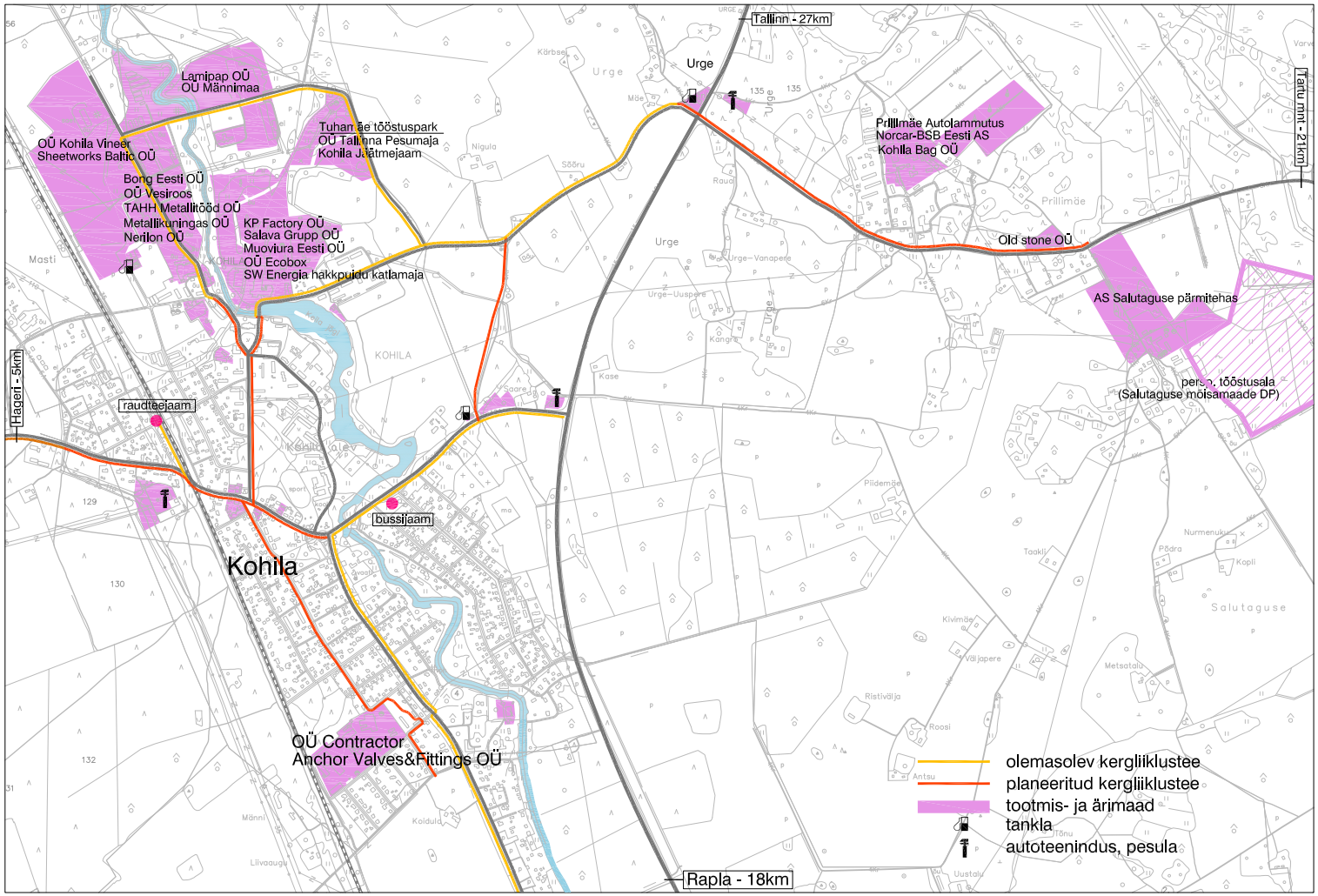
Tallinn - 27km
Tartu mnt - 21km
Hageri - 5km
Rapla - 18km
Urge
Lamipap OÜ
OÜ Männimaa
Tuhamäe tööstuspark
OÜ Tallinna Pesumaja
Kohila Jäätmejaam
OÜ Kohila Vineer
Sheetworks Baltic OÜ
Bong Eesti OÜ
OÜ Vesiroos
TAHH Metallitööd OÜ
Metallikuningas OÜ
Nerilon OÜ
KP Factory OÜ
Salava Grupp OÜ
Muoviura Eesti OÜ
OÜ Ecobox
SW Energia hakkpuidu katlamaja
Prillimäe Autolammutus
Norcar-BSB Eesti AS
Kohila Bag OÜ
Old stone OÜ
AS Salutaguse pärmitehas
Salutaguse
raudteejaam
bussijaam
Kohila
OÜ Contractor
Anchor Valves&Fittings OÜ
olemasolev kergliiklustee
planeeritud kergliiklustee
tootmis- ja ärimaad
tankla
autoteenindus, pesula

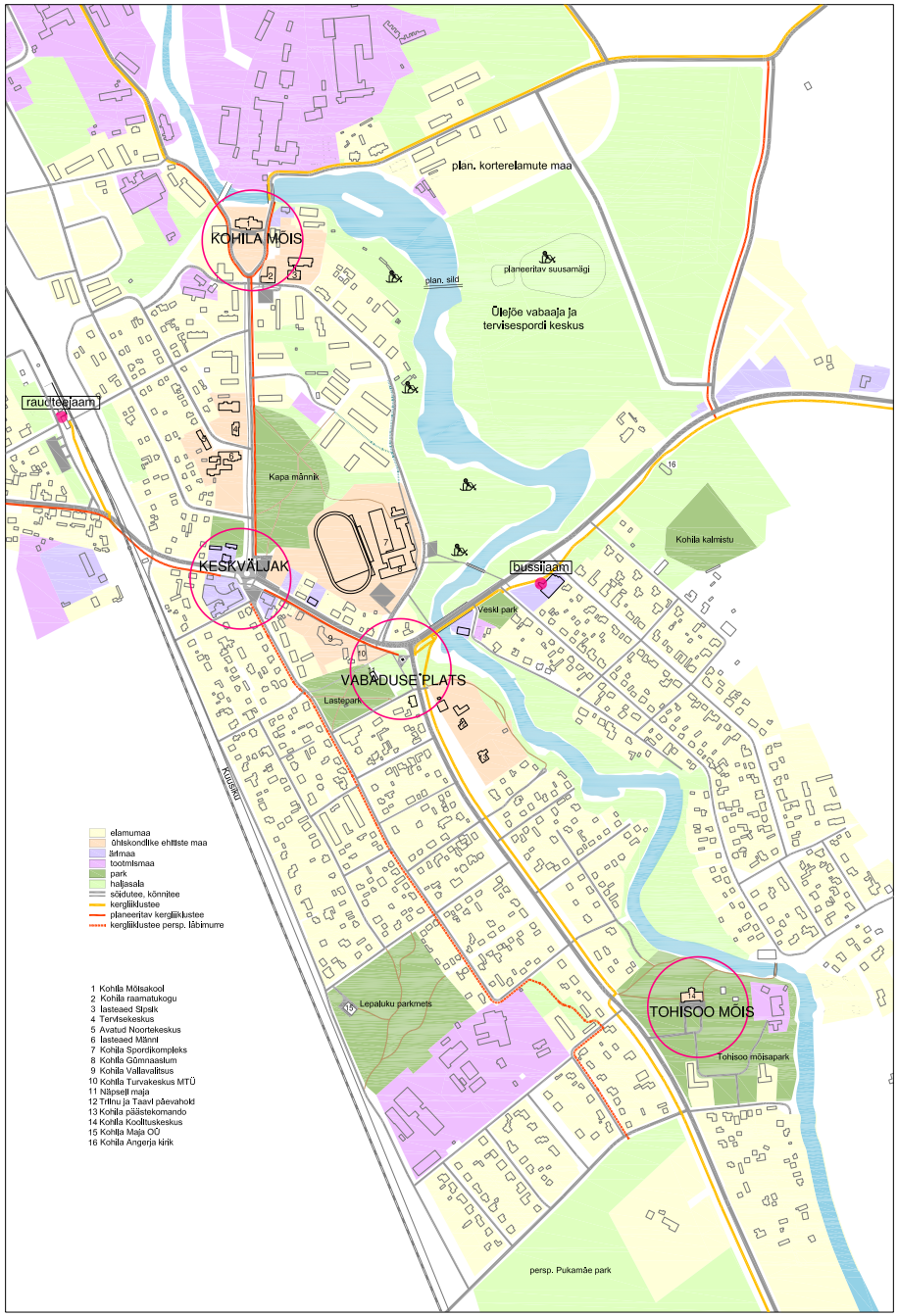
KOHILA MÕIS
plan. korterelamute maa
planeeritav suusamägi
plan. sild
Üleõe vabaaja ja tervisespordi keskus
raudteejaam
Kapa männik
KESKVÄLJAK
bussijaam
Veski park
Kohila kalmistu
VABADUSE PLATS
Lastepark
Lepaluku parkmets
TOHISOO MÕIS
Tohisoo mõisapark
persp. Pukamäe park
elamumaa
ühiskondlike ehitiste maa
ärimaa
tootmismaa
park
haljasala
sõidutee, kõnnitee
kergliiklustee
planeeritav kergliiklustee
kergliiklustee persp. läbimurre
1 Kohila Mõisakool
2 Kohila raamatukogu
3 Iasteaed Sipelk
4 Tervisekeskus
5 Avatud Noortekeskus
6 Iasteaed Männi
7 Kohila Spordikompleks
8 Kohila Gümnaasium
9 Kohila Vallavalitsus
10 Kohila Turvakeskus MTÜ
11 Näpsell maja
12 Triinu ja Taavi päevahoid
13 Kohila päästekomando
14 Kohila Koolituskeskus
15 Kohila Maja OÜ
16 Kohila Angerja kirik

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[16]	Valminud on kergliiklustee Paranenud on ligipääs Kohila alevis, Hageri alevikus ja Sutlema külas avalikele teenustele, ühistranspordile ning töökohtadele Paranenud on liiklusturvalisus suure liikluskoormusega Kernu-Kohila maanteel Paranenud tervisliku liikumise võimalused. Tõusnud on piirkonna atraktiivsus elukohana, elanike arv ei vähene.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks[17]	Valminud on kergtee eelprojekt, tegeletakse kergtee ehituseks vajalike maade taotlemisega. Omafinantseering on kavandatud valla eelarvest.

ARENDATAV OBJEKT[18]
Varbola Muinas-Eesti teemapark
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

[16] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.
[17] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.
[18] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti eesmärgiks on luua Varbola linnuse alale aastaringselt külastajaid teenindav Muinas-Eesti teemapark, sh pargimaja, muinasasula, linnuse õpperada, sõjamasinate õu jt, pargi infrastruktuur (teed, tehnilised kommunikatsioonid) ja pargi muud atraktsioonid ning inventar. Ajaloost: Varbola Jaanilinn, Eesti suuremaid muinaslinnu, asetseb muinasaegse Harjumaa, praeguse Rapla maakonna loodeosas, Tallinn-Pärnu maanteelt 4 km läbi Varbola Raplasse viiva tee ääres. Pindala ja kaitsevalli võimsuse poolest kuulub Varbola Eesti tipplinnuste hulka. 2 ha suurust õue ümbritseb 580 m pikkune ringvall, mille laius on pealt kuni 3 m ja alt 30 m ning kõrgus välisservast kuni 10 m, seest 6 m. Sellise müüri ehitamiseks tuli lahti murda, kohale vedada ja paika laduda ümmarguselt 100 000 m^3 paekivi. Nii said meie esivanemad kaitserajatise, mille kohta ei ole teada, et teda oleks kunagi tormijooksuga võetud. Teemapargist saaks unikaalne turismisihtkoht ning eesti ajaloo, kultuuri ja muinaslinnuseid tutvustav õppeväljak nii täiskasvanutele kui noortele, sise- ja välisturistidele ning täiendaks Varbola arenevat infrastruktuuri. Et terviklikud muinasajaloo pargid Eestis ja meie lähiregioonis puuduvad oleks Varbola teemapark Balti regioonis esimene omataoline. Muinas-Eesti teemapargi kesksteks funktsioonideks tähtsuse järjekorras on sise- ja välisturistidele atraktiivse Eesti muinasajaloo keskkonna loomine (kultuuriturismi keskus), illustratiivse looduses õppimise arendamine (hariduskeskus), eesti ajaloo, kultuuri, käsitöö, looduse tutvustamine (teadus- ja mälukeskus) ja meelelahutusteenuste pakkumine (vabaaja-keskus). **Teemapargi rajamise põhimõtted:** 1. Võimalikult autentne muinasajale omase kultuuri kajastamine 2. Võimalusel eksperimentaalarheoloogia võtete rakendamine 3. Pidev areng (valmimise etapilisus), atraktsioonide/ekspositsiooni täiendamine 4. Kaasaaegsete ilmastikukindlate materjalide kasutamine atraktsioonide ehitamisel 5. Kaasaaegsete infotehnoloogiliste lahenduste kasutamine 6. Energiasäästlike ja alternatiivenergia lahendite kasutamine 7. Sponsorite leidmine 8. Partnerite kaasamine Ideaalis peab valminud teemapark andma külastajale ülevaate muinas-eestlaste igapäevasest elust, tegevusest ja kaitsetaktikast sõjaolukordade puhul ning võõrvallutajate poolt rakendatud meetmetest ja tehnilistest lahendustest. Olulisel kohal on muinasajale omaste ehituslike ja sõjanduslike vormide osaline rekonstrueerimine, nii et oleks arvestatud nii Eestile kui Eestit sõjaliselt ahistanud riikidele ja ühendustele iseloomulike aspektidega. **Sihtgrupid** Muinas-Eesti teemapark tegutseb nii organisatsiooni kui eratarbijaturul. Seega tuleb turundusalast tegevust kavandada mõlemal suunal.

Organisatsioonide sihtrühmad

- Kooliõpilased, huviringides osalejad, üliõpilased (kooli- ja klassi- ning praktikaekskursioonid jt)

Planeeritava teemapargi loomisel on olulisel kohal muinasajaloolise taustaga arvestamine, sh põhinevad kõik rajatavad atraktsioonid suuremal või väiksemal määral muinasaja elementide taastamisel. Sellest tulenevalt omab park lisaks klassikalisele turismi külgetõmbejõule ka olulist haridusalast väärtust nii nooremate kui vanemate õpilaste hulgas. Enamus kooliõpilastest ja üliõpilastest saabub piirkonda kas haridus- või huviasutuste poolt organiseeritud väljasõitude vahendusel või siis väiksemates sõpruskondades (eeskätt üliõpilased).

- Edasimüüjad: turismifirmad

Gruppidena reisivad sise- ja välisturistid. Reisifirmade vahendusel reisivad turistid saabuvad teemaparki tavapäraselt organiseeritud bussireisidega. Vastav sihtgrupp eeldab kohapealset professionaalset giidi teenust, meenete müüki ja toitlustust.

- Rentnikud

Eratarbijate sihtrühmad

- Meelelahutus- ja kultuurihuvilised külastajad, läbisõitjad turistid

Perede/sõpruskondadega reisijad - sihtgrupi sise- ja välisturistid alagrupp, mida iseloomustab reisimine väiksemates seltskondades (enamasti ühe-kahe sõiduautoga). Nende eesmärgiks on tutvuda Eesti huvipakkuvaimate kohtadega. Enamasti peatutakse ühes kohas paar-kolm tundi. Tihti kasutatakse ka kohalike toitlustusasutuste teenuseid, harvem jäetakse piirkonna majutusasutustesse ööbima.

- Sündmustel osalejad

Piirkonnas korraldatavatel sündmustel osalejad - Varbola maalinna juurde rajatav teemapark omab väljaarendamise järgselt suurt potentsiaali erinevat liiki sündmuste korraldamiseks (mängud, etendused, laagrid jne).

Muinas-Eesti teemapark koosneb järgmistest rajatistest-eksponaatidest:

Muinasasula (linnus)

Linnuses asuv rekonstrueeritud muinasküla, ajastule omased ühekorruselised palkhooned ehitatud ristpalkidest, mis muinasajal leidsid kasutamist nii elukoha, töökoja kui loomade talvise varjupaigana.
Vastavalt kirjeldustele oli noorema rauaaja lõpul Eesti alal levinud elamutüübiks ristpalkidest laotud kisklaudadest katuse ja

muldpõrandaga suitsutare. Majas oli enamasti üks suur tuba, mõnikord oli ukse juurde ehitatud ka tuulekoda. Aknad olid väikesed. Soojusallikaks ja toiduvalmistamise kohaks oli kerisahi. Suuremate majade pindala ulatub 40 m2 kanti. Eestis pole selliseid maju rekonstrueeritud, küll aga Lätis

Linnuse puidust kaitseehitiste rekonstruktsioon (linnus)

Linnuse kaitseehitiste olulisemate osade taastamine. Rekonstrueeritud linnuse kaitse-rajatiste fragment.

Sõjamasinate õu ja vaatetorn (linnus, linnuse ala)

Rekonstrueeritud väiksemad ja suuremad heitevahendid, piiramistorn jt sõjamasinad, mida kasutati linnuse kaitseks ja piiramisel. Suurema atraktiivsuse ja terviklikuma ülevaate saamiseks linnuse kunagisest suurusest ja olemusest kujundatakse külastuskompleksi rajatav vaatetorn vanaaegse piiramistorni osalise rekonstruktsioonina.

Sõjamängude ala (linnus, linnuse ala)

Territoorium muinasaegsete sõjamängude mängimiseks, samuti muude vaatemängude korraldamiseks.

Väliklassid (linnus)

Varjualused (sh lava), mis oleksid kasutatavad kogunemiste ja välisündmuste läbiviimiseks, kus saaksid külastajad varju otsida vihmaste ilmade korral ning mida saaks vajadusel kasutada ka söömiskohana.

Peoplatsid (linnus)

Lõkke- ja grillplatsid annavad pargile täiendava funktsiooni väiksemate seltskondlike ürituste korraldamiseks, kuid samas loovad põhjuse kompleksi külastavatele turistidele pikemaks peatumiseks.

Linnuse õpperada (linnus, linnuse ala)

Eelnevale peab lisanduma külastuskompleksi toetav tugistruktuur, sh tuleb arvestada järgnevate rajatiste/kommunikatsioonide ehitamisega:

Pargihoone (linnuse ala)

Aastaringselt kasutatav nn pargihoone, kus asuksid info-, müügi-, teenindus-, hoiu- ja nõupidamiste ruumid, tualetid ja

	pesemisvõimalused. Ühtlasi toimiks hoone objektil korraldatavate ürituste staabina, samuti oleks seal võimalik aastaringselt hoida eksponaate, mis ei kannata välitingimusi. Eelduslikult piisab 120-150 m2 suuruse pindalaga hoonest. ***Parklad (linnuse ala)*** Olemas 2 parklat, mis mahutavad kokku 120 autot. Parklas 2 kahekohalist käimlat. ***Telkimisala (linnuse ala)*** Olemas linnuse telkimisala. Varustus: 2 lõkkekohta, 4 katusega puhkekohta, 2-kohaline kuivkäimla, puurkaev, telkimisvõimalus 10 telgile. Parkimine 6 autole. ***Tehniline taristu*** Pargis on vajalik tagada korrektne varustatus elektrienergiaga. Esmalt on see vajalik pargihoone teenindamiseks, kuid samas vajavad elektrit ka külastuskompleksis korraldatavatel üritustel kasutatav tehnika. Samuti on vaja, et külastuskompleksis oleks tagatud minimaalne välisvalgustus. Lisaks elektrile on oluline ka veega varustatus ja heitvee ära juhtimine. Tuleohutuse tagamiseks tuleb rajada hoone tarbeks ka nõuetele vastav tuletõrje veevõtukoht. **PKT tegevuskavasse esitatud projekti tegevusteks** on eelkõige teemaparki teenindava infrastruktuuri rajamine, mis annab eelduse järgmiste eesmärkide realiseerumiseks ja tegevuste kavandamiseks. Eesmärgiks on ehitada nn *Pargimaja*, mis on teemaprgi südameks, ja millest külastaja saab esmased juhised ja ülevaate teemamargist. Aastaringselt kasutatav hoone, kus asuksid info-, müügi-, teenindus-, hoiu- ja nõupidamiste ruumid, tualetid ja pesemisvõimalused. Ühtlasi toimiks hoone objektil korraldatavate ürituste staabina, samuti oleks seal võimalik aastaringselt hoida eksponaate, mis ei kannata välitingimusi. Hoone ja linnuse tarbeks on vajalik rajada kommunikatsioonid (vesi, kanal, elekter, teed, parkla) ja tuletõrje veevõtukoht.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Muinas-Eesti teemapargi rajamine ja atraktiivse turismiobjekti loomine tõstab Märjamaa valla ja kogu Raplamaa mainet, elavdab kohalikku haridus-, kultuuri ja turismielu ning piirkonna ettevõtlusaktiivsust, luues uusi töökohti ja eraettevõtlusele soodsama keskkonna turismiteenuste pakkumiseks. Teemapark on oluline objekt kavandatavast, kogu piirkonda siduvast turismimarsruudist.Kasutamata arenguvõimalus – Eesti peamise turismimagistraali (Via Baltica) vahetus läheduses. Projekti üldiseks eesmärgiks on piirkonna atraktiivsuse tõstmine ja külastatavuse suurendamine piirkonnale omase konkurentsieelise kaudu. Märjamaa valla ja Varbola ühe sümboli Varbola linnuse Muinas-Eesti teemapargi ekspositsiooni loomisel kasvab Varbola ja Märjamaa atraktiivsus ettevõtjate, investorite, külastajate ja elanike jaoks. Muuseumi kui turismiobjekti väljapaneku loomisel ja teenuste väljaarendamisel kasvab piirkonna külastatavus, mis loob ettevõtjatele

	tingimused ja motivatsiooni uute teenuste pakkumiseks ning oma firmade arendamiseks. RMK loenduse andmetel külastas 2014.a. Varbola maalinna maikuust kuni septembrini keskmiselt 20 000 inimest (2015.a. prognoos üle 25 000 inimese), projekti realiseerumisel prognoositakse eeldatavaks külastajate arvuks ca 40 000-45 000 inimest aastas. Oodatavad tulemused: · Atraktiivne rahvusvaheline kultuuriturismi objekt · Populaarne ajaveetmise koht · Koolidele ja õpilastele arvestatav õppimise koht · Külastajate arvu suurenemine piirkonnas · Turismiteenuste tarbimise suurenemine vallas ja maakonnas · Eraettevõtete poolt pakutavate teenuste täienemine · väga hea koostöö Euroopa sarnaste muuseum-teemaparkidega
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Omavalitsus: Märjamaa vald; Riigi ettevõtted, asutused: RMK ja RAEK; Rapla MV Kohalikud ettevõtted, ühendused: Voore Tallid OÜ, Preeriakoda OÜ, Ruunawere Hotell, , Järvamaa Rüütlikoda, Iiri Kultuuriklubi, Põlli MTÜ, Varbola KHS MTÜ .
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[19]	Varbola Muinas-Eesti teemapargi arendus on etapiliselt teostatud sh teostatud • projekteerimine • pargihoone • linnuse muuseum • muinasasula hooned *(rek)* • linnuse puidust kaitseehitised *(rek)* • sõjamasinad ja vaatertorn • seiklusrada, ronimissein • õppe- ja terviserajad • väliklassid, peoplatsid • väljakud • muud investeeringud sh seadmed, varustus

[19] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	Teemapark on aastaringselt kasutuses.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks[20]	Märjamaa Vallavalitsuse tellimusel on koostatud Varbola Muinas-Eesti teemapargi teostatavus ja tasuvusanalüüs, mille alusel on võimalik alustada projekti elluviimist.

ARENDATAV OBJEKT[21]	
Rapla linna keskosa	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Rapla linna keskosa (keskväljaku ja selle ümbruse) projekti kogumaksumuseks on planeeritud ca 900 000 eurot, mille alla on kavandatud peamiselt järgnevad kulud ettevõtlusele atraktiivsemaks muutmiseks: • Ala planeerimine ja projekteerimine • Ala väljaarendamine: olulise avaliku taristu rajamine ja rekonstrueerimine, sh ettevõtluse ja turismi jaoks atraktiivne keskväljak koos kommunikatsioonide, liikluskorralduse, juurdepääsuteede, parkimislahenduste, kergliiklusvõimaluste, haljastuse, valgustuse ning linnamööbli ja väliatraktsioonidega. Omafinantseering (15%) – ca 135 000 eurot – Rapla vald. Projektiga kaasnevalt rajavad ettevõtjad oma finantseerimisega ala lähiümbrusesse uued hooned äriks ja väiketootmiseks, sh turukaubanduseks (turukaubanduse väljaarendamine toimub ettevõtjate poolt koostöös vallaga).
Arendatava objekti	Käsitletava ala keskseks osaks on nn. Hollivuudi plats, mis sai oma nime 1980ndatel ehitama hakatud suure kultuuri- ja

[20] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.
[21] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	ärihoone järgi, mida 1990ndatel seeriafilmide tootmise keskuseks (rahvakeeli „Hollivuud") kohandati. Hoone ehitus jäi pooleli ja 2002. aastal hoone lammutati. Pärast seda on plats seisnud tühjalt, viimastel aastatel on isetekkelisi jalgradasid arvestades rajatud ajutised ristuvad jalgteed. „Hollivuudi" idee autorile, Raplas tegutsenud Toivo Kurmetile on platsile paigutatud temaatiline muusikat esitav pink. Praegu toimib plats jalakäijate sõlmpunktina ning täidab ka keskväljaku ülesannet. Rapla turg on amortiseerunud, mittetänapäevase ja ebapraktilise lahendusega, mis ei tõmba ligi ostjaid ega müüjaid. Turg toimib küll ka maakonna põllu- ja aiapidajate kauplemiskohana, kuid kaasaegsed lahendused aktiviseeriksid kauplemist. Tänapäeval on ettevõtluse oluliseks eelduseks loovus ja loov keskkond. Rapla keskosa on kujunenud loovaks keskkonnaks, mis inspireerivad ja tekitavad sünergiat ettevõtluse ja turismi arenguks. Siin asuvad kultuurikeskus, Raimond Valgre tuba, galerii, huvikool, rajatav Tõnu Susi muusikastuudio, Rapla Avatud Noortekeskus, Rapla Korvpallikooli võimla koos rajatava korvpalliekspositsiooniga, Rapla Rahvakool, hubased toitlustuskohad (Pargi Resto, Galerii kohvik, Marju Kohvik) jm. Rapla keskväljaku ümber asub hulgaliselt ettevõtteid. Mõju tulevikus: • Raplas kui maakonnakeskuses asub kaasaegne, atraktiivne, omanäoline, aktiivselt kasutatav, esinduslik, ettevõtetele ja turistidele ligitõmbav linnakeskus koos keskväljakuga. • Keskosa on innovaatiline, inspireeriv, loomemajandust ja uuenduslikku ettevõtlust ligitõmbav. Ala sees ja vahetus ümbruses on tekkinud uued töökohad, sh kõrgema lisandväärtusega töökohad (infotehnoloogia, disain, loomemajandus – nii teenused kui väiketootmine). Alal toimivad ka meelelahutus, kaubandus jm teenindus. • Ala ääres tegutseb (loomemajanduse) inkubaator. • Alal toimuvad avalikud üritused (väikesed kontserdid, laadad, (M)elumess, tseremooniad (sh Maapäeval Kaitseliidu rivistus) ja tähtpäevad (nt jõulud). • Keskväljakul on võimalik saada elektroonset turismiinfot Raplamaa kohta. • Rapla keskväljak (koos kiriku, jõepromenaadi jm Rapla kesklinnaga ning Rapla (Kuusiku) lennuvälja ja Kuusiku puhkepiirkonnaga laiemalt) on üks Raplamaa turismi sihtkohti ning on seotud Raplamaa turismimarsruutidesse ja –koostöövõrgustikesse. Keskväljak aitab ligitõmbava vaatamisväärsusena tõsta Raplamaal viibivate ja ööbivate turistide arvu ning Rapla linna, valla ja maakonna tuntust. • Raplasse on ehitatud Raplamaa jaoks vajalik hotell, mis mahutab vähemalt turismibussitäie inimesi. • Rajatud on paindlik turuala: teisaldatavad letid ja/või kompaktsed kioskid (võimalik on istikute, põllumajandus- ja aiasaaduste müük ning väikeste hooajaliste laatade korraldamine).
Eeldatav tegevustes	**Projekti partnerid:** • Rapla Vallavalitsus – projekti esitaja ja elluviija

osalejate ring	• Eesti Arhitektide Liit – koostöö arhitektuurikonkursi läbiviimisel ja edasistes tegevustes Eesti Vabariik 100 arhitektuuriprogrammi "Hea avalik ruum" raames • Raplamaa Turismiinfokeskus (olemasolev infopunkt ja elektrooniline info keskväljakul) • Maanteeamet – ala läbiva Tallinna mnt tänava omanik **Täiendavad potentsiaalsed partnerid:** • Raplamaa Turismiinfokeskus (olemasolev infopunkt ja elektrooniline info keskväljakul) • Teised Raplamaa turismiettevõtjad – partnerid (majutus, aktiivne puhkus jne) • Teised Raplamaa ettevõtjad kui koostööpartnerid (toitlustus, transport jne) • Rapla (Kuusiku) lennuväli (Rapla Lennuvälja MTÜ)
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[22]	Projektiga lahendatakse antud piirkonna avaliku tugitaristu olulisemad probleemid ning tekib kaasaegne taristu ja suuremad eeldused ettevõtluse arenguks. Kaasaegne ettevõtlust ja turiste ligitõmbav linnaruum: • Keskväljak • Jalgtee • Uued ettevõtted (sh lisandväärtusega) • Uued töökohad (sh lisandväärtusega) • Raplamaale lisandunud turistid • Toimuvad erinevad sündmused • Kvaliteetne turg maakonna aia- ja põllupidajatele ning käsitöölistele (korraldatakse eraettevõtluse poolt) *Väljavõtted eskiislahendusest*

[22] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

Valmisolek tegevuste elluviimiseks[23]	Kinnistud on Rapla valla omandis, va Taara tn ja parkla maa, mida taotletakse riigilt valla omandisse. Rapla keskosa kui tiheda ettevõtluse ja inimeste liikumise kontsentratsiooniga ala on suures osas ajalooliselt väljakujunenud. Keskosa väljaarendamise plaanid on maakondlikes ja valla arengudokumentides (Rapla maakonna arengustrateegia, Rapla maakonna keskuste arengustrateegia, Rapla valla arengukava ja üldplaneering, valla koalitsioonileping). Keskosa arengut kajastav üldplaneering on kooskõlastatud 17 asutusega (s.h. Maa-amet, Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet, Põhja Regionaalne Maanteeamet, Lennuamet, Rapla Maavanem). Rapla Vallavalitsus koostöös Eesti Arhitektide Liiduga viis Rapla keskväljaku ja linnaruumi arhitektuurivõistluse Eesti Vabariik 100 arhitektuuriprogrammi "Hea avalik ruum" raames, võidutöö alusel toimub praegu vastava ala täpsem planeerimine ja projekteerimine. Valmistatakse ette ka teisi taotlemiseks vajalikke dokumente. Projekti omafinantseering tuleb Rapla valla eelarvest.

[23] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDATAV OBJEKT[24]	
Rapla lennuväli – Raplamaa ja Kesk-Eesti lennuvärav (turismivärav)	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Rapla (Kuusiku) lennuvälja projekti kogumaksumuseks on planeeritud ca 2 500 000 eurot, mis on mõeldud peamiselt järgnevateks tegevuste kuludeks: 1. Projekteerimistööd 2. Väljaarendamine (ehitustööd), sh • Maandumisraja tugevdamine (turismihooaja pikendamiseks ning reostusohu minimeerimiseks (keskkonnakaitse eesmärgil)) • Teenindushoonete rekonstrueerimine hobilennunduse juhtimiseks, info- ja ooteruumideks, hooldusvahendite ja –tehnika hoiustamiseks jm seonduvaks. • Teede, vee- ja kanalisatsiooni, elektri-, soojuse- ning sidetaristu ehitamine ja rekonstrueerimine • Väikelennukite angaaride, parkla ja perrooni ehitamine • Lennuvälja piirdeaia rajamine (suurendab lennuvälja atraktiivust hobilendurite hulgas ja parandab lennupäevade korraldamise võimekust, kuna võimaldab õhusõidukite turvalisemat parkimist) Omafinantseering (15%) – ca 375 000 eurot – ettevõtjad, Rapla vald (laen), lennuvälja kasutajate renditasud Hilisemad ülalpidamiskulud suudetakse katta oma tuludega. Projektiväliselt investeerivad ettevõtjad angaaride ja täiendavate teenindushoonete (majutus, toitlustus jm) väljaehitamisse.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	**Mõju praegu:** • Eesti aktiivseimas kasutuses olev hobilennuväli • Lennuvälja kasutavad huvilised üle Eesti, suur osa neist Tallinnast. • Mõju ulatub üle Raplamaa Kesk- ja Põhja-Eestisse • Kasutuses aprillist oktoobrini (kattega lennurada ja korralikumad hooned võimaldaksid hooaega pikendada) • Langevarjuhüpped, paraplaanid, puri-ja väikelennukid, mudellennundus

[24] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

- Kohapeal baseerub kuus lennukit, 10 motodeltaplaani, 2 paraplaani
- 10 väikelennukit välismaalt aastas, lisaks kümned Eesti lennukid (Schengeni viisaruumist tulevad lennukid saavad maanduda lihtsamalt, tolliformaalsusteta)
- Siin tegutsevatel langevarjuklubidel on ca 300 liiget
- Suvel nädalavahetusel on toimunud kuni 500 hüpet ja 50 lendu
- Suures osas amortiseerunud taristu seab mõju ulatusele piirid

Lisanduv mõju tulevikus:

- **Eesti lennuspordi, harrastuslennunduse ja lennukoolituse keskus, mis tutvustab lennutegevust ning toetab kohalikku elu ja ettevõtlust**
- Maandumisraja tugevdamise investeeringuga viiakse võimalik negatiivne keskkonnamõju miinimumini (nt võimaliku kütuselekke korral ei imbu kütus pinnasesse, vaid nõrgub kontrollitult rajatud dreenidesse ja settekaevudesse, kust

	selle kõrvaldada saab.) • Väljaarendatud taristu ja teenuste tulemusena on lennusportlaste, lennundushuviliste ja väikelennukitega lendajate arv Eestist ja välismaalt kasvanud • Lennuväli kui üks Raplamaa ja Põhja-Eesti turistide „magneteid“ on seotud Raplamaa turismimarsruutidesse ja –koostöövõrgustikesse • Kasu turismi ja töökohtade osas ulatub üle Rapla maakonna • *Valmisolek eriolukordade puhul päästetöödeks, riigikaitseks* (Rapla haigla lähedus, ühendus Rail Balticu taristuga) • Lennuväli ei toimi regulaarlende ega kaubavedusid teenindava „tava“ lennuväljana ning selliseks seda ka ei planeerita. Lennuvälja ei kavandata transpordi-, vaid turismiobjektina. Antud turismiobjekti on võimalik muuhulgas külastada ka väikelennuki jm väikelennuvahendiga. Lennuväli seotakse ühte turismivõrgustikku 1,5 km raadiuses asuvate väljaarendamisel olevate objektidega: • ainulaadne Kuusiku Põllumajanduspark (tutvustab põllumajanduse ajalugu ja tänapäeva) • Kuusiku puhkeala - looduskaunis jalutuskoht Kuusiku park (olemas on Versailles'i stiilis pargi kujundusprojekt), suplus- ja kanuusõidukoht Vigala jõgi, turismiteenusteks väljaarendatav Kuusiku-Altveski • rekonstrueeritav Kuusiku mõisakompleks.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	**Projekti partnerid:** **Rapla Vallavalitsus.** Lennuvälja kinnistu omanik 2001. aastast on Rapla vald. **Rapla Lennuvälja Mittetulundusühing** (MTÜ). Lennuvälja haldaja 2009. aastast. MTÜ meeskond koosneb põhiosas langevarjusportlastest, samuti hobilenduritest. Meeskonnal on kompetents lennuliikluse ja -ohutuse, lennuvälja haldamise, eelarvestamise, projektitaotluste koostamise, ehitustööde, juriidiliste küsimuste, lepingute, keskkonna, sündmuste korraldamise, avalike suhete, turunduse, välissuhtluse, koolituste jm osas. Paljud meeskonna liikmed kuuluvad ka Eesti Langevarjuklubi koosseisu, mitmed Eesti Era- ja Harrastuspilootide Liitu ning Eesti Lennuspordi Föderatsiooni. Meeskond osaleb erinevate sündmuste korraldamisel, sh sel aastal 16. korda rahvusvahelise langevarjuspordilaagri Parasummer korraldamisel ning on viis korda viinud läbi suure huviliste arvuga Rapla lennupikniku. MTÜ on koostöös vallavalitsusega esitanud lennuvälja arendamise rahataotlused 2010.a EASile ja 2011.a PRIAle. MTÜ teeb koostööd kohalike elanikega. **Täiendavad potentsiaalised partnerid:** • Eesti ja Raplamaa lennundusega tegelevad ühingud ja ettevõtjad • Lennuväljal teenuseid pakkuma hakkavad ettevõtjad (majutus, toitlustus, lennukite hooldus ja garažeerimine jne) • MTÜ Kuusiku Põllumajanduspark • Kuusiku-Altveski turismikompleks • Kuusiku mõisakompleks • MTÜ Kuusiku Külaselts (aktiivselt tegutsev selts kui potentsiaalsete turismitoodete ja –teenuste pakkuja) • Raplamaa Turismiinfokeskus (infopunkt lennuvälja kaudu saabujatele)

	• Teised Raplamaa turismiettevõtjad – partnerid (majutus, aktiivne puhkus jne) • Teised Raplamaa ettevõtjad kui koostööpartnerid (toitlustus, transport jne) • Kaitsevägi (koostöö toimib ka juba praegu) • Kaitseliit • Päästeamet • Eesti Era- ja Harrastuspilootide Liit • Eesti Lennuspordi Föderatsioon
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[25]	Kaasaegne taristu: • Tugevdatud maandumisrada • Teenindushooned (lennujuhtimiseks, info- ja ooteruumideks, lennuvälja hooldusvahendite hoiustamiseks) • Väikelennukite angaarid, parkla ja perroon • Lennuvälja piirdeaed • Teede, vee- ja kanalisatsiooni, elektri-, soojuse- ning sidetaristu Teenused ja töökohad: • Uued ettevõtted ja töökohad lennuväljal • Väikelennumasinate ja lennundushuviliste teenindus: parkla, angaarid, tankla, hooldus, tehniline tugi, remont, toitlustus, majutus • Lennusport (väikelennukid, purilennud, langevarjuhüpped, deltaplaanid, paraplaanid, kuumaõhupallid, mudellennukid, droonid jm seonduv) • Lennuspordi koolitused, erialased konsultatsioonid • Huvilennud Raplamaa kohal • Erinevad sündmused • Ekspositsioon • Valmisolek hädaolukordadeks ja riigikaitseks • Lennundusalane jm huvitegevus lastele, noortele ja täiskasvanutele Majutus, toitlustus jt taotleja jaoks meetmest abikõlbmatud teenused arendatakse välja eraettevõtjate poolt.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks[26]	Lennuväli toimib reaalselt juba aastakümneid - olemas on kasutajad lennusportlaste ja väikelennuvahendite omanike näol. Lennuväljal on hea asukoht, tuntus ja traditsioonid – lähedus Tallinnale, Raplale, perspektiivsele Rail Baltic raudteepeatusele ja kergliiklusteele. Kinnistu kuulub 2001. aastast Rapla vallale. Ehitiste ja rajatiste võrk on suures osas ajalooliselt väljakujunenud, seega ei ole vaja alustada „tühjalt kohalt“, vaid kaasajastada ja täiendada olemasolevat taristut. Lennuvälja väljaarendamise plaanid on maakondlikes ja valla arengudokumentides (sh Rapla maakonna arengustrateegia,

[25] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

[26] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

	Rapla maakonna keskuste arengustrateegia, Raplamaa turismikorralduse arengukava, maakonnaplaneering, Rapla valla arengukava ja üldplaneering, Kuusiku kandi arengukava, valla koalitsioonileping). Lennuvälja arengut kajastav üldplaneering on kooskõlastatud 17 asutusega (s.h. Maa-amet, Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet, Põhja Regionaalne Maanteeamet, Lennuamet, Rapla Maavanem). Lennuvälja kohta on välja töötatud arengukontseptsioon. Lennuväljal toimib koduleht www.eera.ee, mis võimaldab huvilistel lennuväljaga kursis olla. Vallal on olemas tugeva meeskonna ja heade kogemustega partner – Rapla Lennuvälja MTÜ. Plaanis on sõlmida partnerite vaheline koostöökokkulepe, koostada finantsanalüüs, detailplaneering, ehitusprojektid ja nende ekspertiisid, küsida hinnakalkulatsioonid. Lisaks valmistatakse ette teisi taotlemiseks vajalikke dokumente. Projekti omafinantseering tuleb valdavalt lennuvälja renditasudest, ettevõtjatelt ning Rapla valla eelarvest.

ARENDATAV OBJEKT[27]	
Ligipääsuteede rekonstrueerimine Kohila tööstusaladele ja töökohtadele	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Aastatel 2009-2014 on kvalitatiivselt paranenud ligipääsuteed Kohila valla Tuhamäe ja nn. Paberivabriku tööstusaladele. Need on Kohila valla väga arvestatavad arengumootorid ning kõigi Raplamaa tööstusalade turundamist tuleks koostöös RAEK - iga ühtselt planeerida. Valla huvi ja võimalused töökohtade tekkele - seeläbi ka elanike kasvule on ettevõtteid toetavad tegevused sh. juurdepääsuteede (koos jalgsi- ja jalgrattateedega) rekonstrueerimine suureneva ettevõtluskoormuse ja töö- ja elukohtade vahelise liikumise ohutumaks muutmisel. Kohila tööstusaladele sõitvate raskeveokite hulk on viimasel aastal tunduvalt suurenenud uue hakkpuidukatlamaja rajamise ning Kohila Vineer OÜ palgi- ja spoonikoormate näol. Seoses Kohila Vineer OÜ laienemisega (kuni 150 uut töökohta), tõused transpordi koormus veelgi. Varasematel aastatel rajatud juurdepääsuteed on eelkõige Vaida – Urge ja Tallinnast Viljandi mnt. suunalt tulevatele veokitele, kuid Kernu – Kohila suunal on ligipääsuteeks Härjaoja tee. Hetkel kasutatakse Urge tee ehituse ajaks ajutiselt rajatud juurdepääsuteed, kuna Härjaoja tee seisukord on väga halb. Projekti raames rekonstrueeritakse - • Härjaoja tee sõidutee osa (teelõigu pikkus 670 m) maksumusega 199 520 eurot (*hinna aluseks 2014. aastal rajatud*

[27] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	analoogse sõidutee maksumus), mis tagab Kernu-Kohila suunalt raskeveokite ligipääsu Tuhamäe tööstusalale; Projekti raames rajatakse - • Härjaoja kergtee maksumusega 235 680 eurot *(hinna aluseks eelprojekti taotluseelarve*), mis tagab Kohila inimeste ligipääsu Tuhamäe tööstusala töökohtadele; **Projekti maksumus kokku on 435 200 eurot.** 2016. aastal planeeritakse Kohila valla eelarvevahendistest välja ehitada Tuhamäe tööstusalal puuduv infrastruktuur (vesi, kanalisatsioon), mis tõstab Tuhamäe tööstuspargi kruntide kvaliteeti. Olemas on juba esimesed kruntide ostuhuvilised. Seeläbi luuakse valda uusi töökohti lisaks.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	• Mõjud omavalitsusele avalduvad lisanduvate töökohtade, elanike ja eeldatava lisanduva tulumaksu näol. • Kohalike elanike jaoks muutub liiklemine elu- ja töökohtade vahel ohutumaks. • Loob soodsamad võimalused töötamiseks koduvallas. • Taotletav teelõik on viimane renoveerimist vajav teelõik, tagamaks tööstusaladele juurdepääsu ka Kernu – Kohila suunalt liikuvatele raskeveokitele. • Teelõigu olulisus tõuseb seoses vajadusega sulgeda planeeritavat Ülejõe vaba aja- ja tervisespordikeskust (keskus) läbiv Sõtka tee raskeveokitele ning kergtee on vajalik juurdepääsu võimaldamiseks keskusesse tulevatele jalakäijatele ja jalgratturitele ning keskusesse planeeritavatele töökohtadele. • Jalgsi- ja jalgrattaga liikumine annab elanikele sõltumatuse ühistranspordist ning võimaldab tervislikke liikumisviise.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Kohila Vallavalitsus - projektimeeskond valla erinevate valdkondade nõunikest. Varasem kogemus sarnaste ellu viidud projektide osas nagu Kohila – Lohu kergtee, Jõe ja Vetuka sõidu- ja kergtee ning Urge sõidu- ja kergtee. Kohila Vallavalitsusel on tihe koostöö ettevõtjatega tööjõu kvantiteedi ja kvaliteedi parandamiseks, korraldades ümarlaudu 2 korda aastas ning koostöös kutseõppeasutustega on planeeritud kohaliku oskustööjõu kvaliteeti tagavad tegevused. Lisatud skeem valla tööstusalade ja seal hetkel tegutsevate ettevõtete kohta.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[28]	• Renoveeritud Härjaoja sõidutee Kernu-Kohila teest Urge teeni. • Rajatud Härjaoja kergtee Kernu-Kohila teest Urge teeni. • Paranenud inimeste ja veokite ligipääs Tuhamäe tööstusalale. *Lisatud ettevõtlusalade kaart.*

[28] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

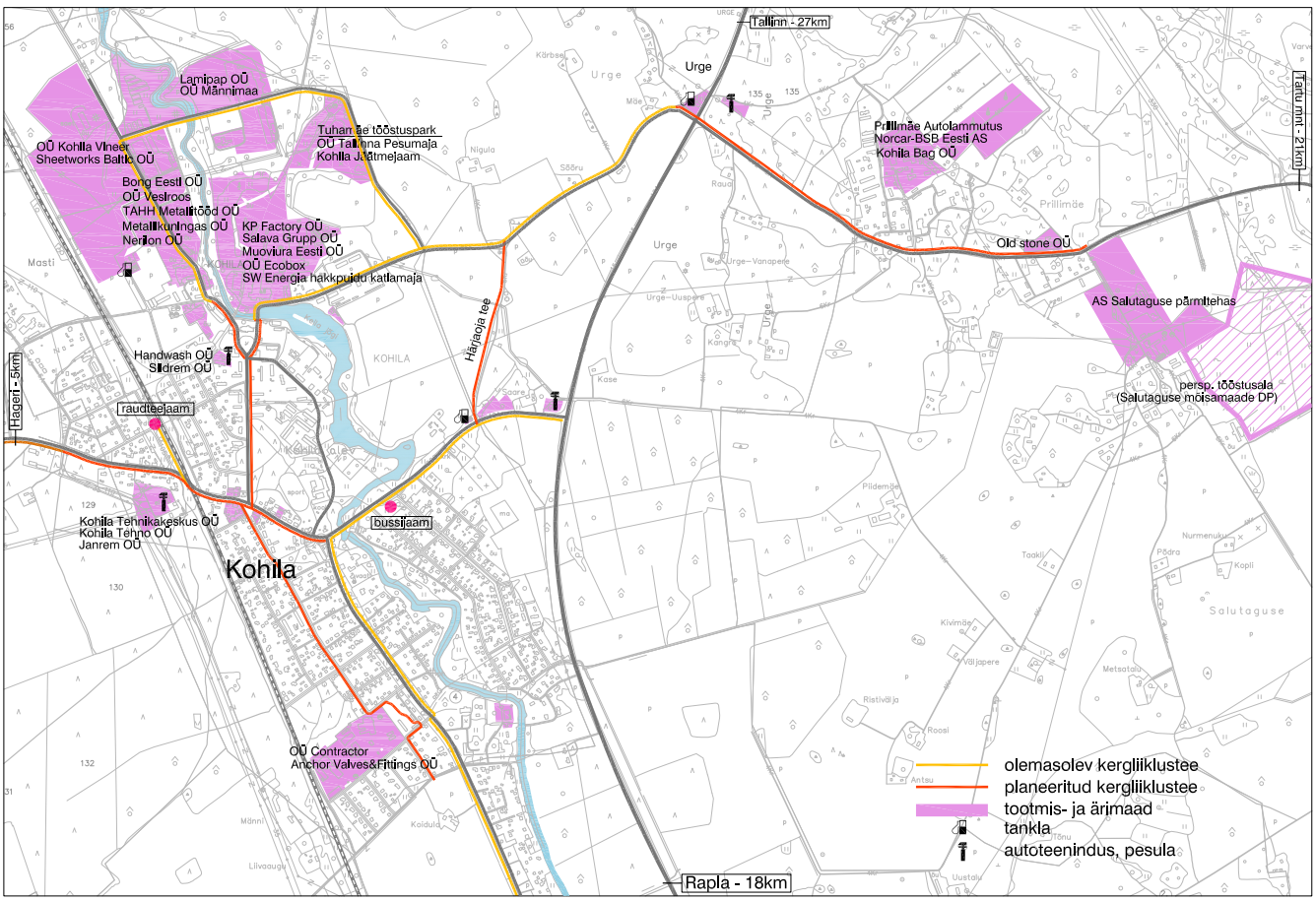
Tallinn - 27km
Urge
Lamipap OÜ
OÜ Männimaa
Tuhamäe tööstuspark
OÜ Tallinna Pesumaja
Kohila Jäätmejaam
OÜ Kohila Vineer
Sheetworks Baltic OÜ
Bong Eesti OÜ
OÜ Veslroos
TAHH Metallitööd OÜ
Metallkuningas OÜ
Nerilon OÜ
KP Factory OÜ
Salava Grupp OÜ
Muoviura Eesti OÜ
OÜ Ecobox
SW Energia hakkpuidu katlamaja
Prillimäe Autolammutus
Norcar-BSB Eesti AS
Kohila Bag OÜ
Old stone OÜ
AS Salutaguse pärmitehas
persp. tööstusala
(Salutaguse mõisamaade DP)
Tartu mnt - 21km
Hageri - 5km
Handwash OÜ
Sildrem OÜ
raudteejaam
Kohila Tehnikakeskus OÜ
Kohila Tehno OÜ
Janrem OÜ
bussijaam
Kohila
Hänaoja tee
OÜ Contractor
Anchor Valves&Fittings OÜ
Rapla - 18km
olemasolev kergliiklustee
planeeritud kergliiklustee
tootmis- ja ärimaad
tankla
autoteenindus, pesula

Valmisolek tegevuste elluviimiseks[29]	Olemas Härjaoja kergtee eelprojekt. 2016. aasta juunikuuks valmib sõidutee eelprojekt.

ARENDATAV OBJEKT[30]	
Ülejõe vaba aja ja tervisespordi keskus	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Uue külastusobjekti lisandumine maakonda. Käsitleme objekti koos teiste lähikonna spordivõimalustega ja külastusobjektidega (Pirgu Terviserada, Alesti järveäärse spordi - ja puhkekompleks, planeeritav Maratonirada) ühtse väljasõidukeskusena. Tulevikus näeme võimalikku osalemist suurimate Põhja-Eesti mäekeskustega (Nõmme Lumepark, Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskus ning Kiviõli Seikluskeskus) ühises võrgustikus. Objektile on head ligipääsud Tallinna suunalt Viljandi maantee ja Tartu maanteelt – Vaida - Tuhala – Tammiku – Pahkla suunalt. Lisaks on Kohila eelis hea ühendus raudteed pidi Tallinn, Türi, Pärnu ja Viljandi suunalt. Tallinna suunalt jääb objekt turismiteele Green Way *(* turismitee, mis ühendab nelja linna, milleks on Tallinn, Rapla, Türi ja Viljandi). Kohila vallas valmis 2015. aasta kevadel kaardistus Green Way teele jäävatest objektidest meie valla territooriumil, mis valla kodulehel KÜLALISELE on kättesaadav kõigile huvilistele. http://kohila.kovtp.ee/hageri-muuseum-kulalisele Tartu suunalt jäävad teele Polli väikeloomaaed, Tuhala karstiala ja nõiakaev, Kuke turismitalu, BOKA majutus ja söögikoht, Tammiku Kaasaegse Kunsti Keskus, Éestimaa Kivide kuningas, Angerja linnus. Edasi võimalus liikuda nii Järlepa - Pirgu kui Salutaguse – Kohila suunas. Turismitoodete (nii olemasolevad kui planeeritavad) baasil arendatakse välja väljasõidupiirkonna võimaluste paketid. Luuakse uusi turismiteid erinevate turismiasjaliste koostöös. Koostöös Kohila Keskkonnahariduse Keskusega võimalike loodusretkede korraldamine lisaks oma harrastusega tegelemisele. Karstialade rohkust arvestades on tehtud uurimistöö *Karstialade mitmekesisus ja eksponeerimise võimalused turismis Kohila karstivaldkonna näitel,* mille põhjal kavandamisel alade nähtavaks ja kättesaadavaks

[29] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.
[30] Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	tegemine. I etapina planeeritud tegevused lumeperioodiks. Kavandatud on mäkke tõusuks moodne teisaldatav linttõstuk (lumepuhur hooaja pikendamiseks), lumelaudurite ja mäesuusatajate jaoks 200 meetrised laskumisnõlvad, kelgunõlv, õppenõlv. Arenduse käigus talisporditarvete laenutamise võimalus (väike hoone selleks) ja lumelauatreeningute teenus. Mäeümbrusele alale laiendatakse murdmaasuusarada ja sprindirajad. Üle Keila jõe rajatava ratta- ja suusasillaga loodetakse ühendada rajatava keskuse ala olemasolevate murdmaasuusaradadega (sh. olemasolev valgustatud suusarada gümnaasiumi juures). Uisutamise võimalus kooli tehisplatsil. Taotluseelarvele toetudes nähakse ette alljärgnevad kulud: Ettevalmistustööd 10 600 eurot Mullatööd 267 500 eurot Katend 44880 eurot Valgustus ja elektrivarustus 150 000 eurot Lumetorustik 15 000 eurot Lumekahur EVO MMK 2tk. Kõrgsurve veevoolikud 4tk. Mobiilne kõrgsurve pumpla 22kw 1 tk. (koos etteandepumbaga) Hind kokku 70 020 eurot Tõstuk 40 000 eurot Sisaldab kulusid olemasolevate tuhamägede äraveoks mäe laskumiste kujundamiseks (vabanevad tööstusala krundid, osaliselt finantseeritakse tuha vedu 2016. aastal valla eelarvest), tõstukit ja lumekahurit ning valgustust koos rajatavat parkimisplatsiga. Koostatud on ehitusprojekt ja ehitusloa taotlus. Lisaks I etapina kavandatavale suusamäele on planeeritud kogu Ülejõe planeeringuala kujundamine rekreatsioonialaks sh. tegevused lumevabal perioodil (II etapp).
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	• Rapla maakond tervikuna väljasõidupiikonnana saab nähtavamaks, tekib töökohti ja külastajaid majutus- ja toitlustuskohtadele. • Tallinna ja Türi, Viljandi, Pärnu suunal tulevatele külalistele nii maateed kui raudteed pidi, harrastussportlastele pakutakse Tallinna mõjupiirkonnas uue kvaliteediga talialade harrastamise võimalust**.** Tallinna läheduse tõttu on arvestatav hulk inimesi valmis tänu lühikesele sõiduajale linnast välja sõitma oma harrastustega tegelemiseks. Võimalikuks külaliste arvuks prognoosime esimestel aastatel kuni 15 – 20 000 külastajat. (prognoosi aluseks Järvamaal asuvate sarnaste puhkekeskuste statistikaga Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskus 39 592 puhkajaga, järgneb ajakeskus Wittenstein 18 001 külastaja ning Kilplaste küla 7700 huvilisega.) • Kohila valla jaoks on tegemist lisaks uuele turismiatraktsioonile ka võimalus vabastada Tuhamäe tööstusalal hetkel tuhamägede

	(planeeritakse vedada mäe ehituseks) all olevad krundid ning turundada seejärel tööstusala kogu suuruses. • Prognoosime I etapis 3 uue töökoha teket. Võttes aluseks Kohila Vallavalitsuse töötajate keskmise töötasu 549 eurot kuus, saame 1 töökoha aastaseks tulumaksu laekumiseks 800 eurot 1 töökoha kohta, lähiaastatel 3 töökoha puhul 2400 eurot. Tegemist ei ole tulumaksu mõistes suure kasuga, kuid kaudsete kasusaajatena näeme mõne olemasoleva toitlustuskoha taasavamise võimalust, turismiettevõtjate huvi tõusu erinevate teenuste pakkumisel. Kahe sel turismiperioodil alustava puhkemaja jaoks ka talvise kasutuse elavnemist, kaubandus- ja transporditeenuste kasvu. Lisanduvad hooajalised töökohad nii talve- kui suvekuudel. • Lisaks Kohila valla rahvusvahelisele tuntusele spordi- ja kunstivallas (suvised rahvusvahelised keraamikasümpoosionid, võrkpall, korvpall) lisanduks turismiatraktsioon ka talviseks perioodiks.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Kohila Vallavalitsus - projektimeeskond valla erinevate valdkondade nõunikest. Varasem kogemus sarnaste ellu viidud projektide osas nagu laste mänguväljakud, skatepargid, Kohila staadioni ja spordihoone ehitus jne. Ettevalmistused on teinud Kohila Vallavalitsus koos vallavolikogu spordikomisjoniga. Arutusel on olnud erinevad variandid keskuse edasiseks haldamiseks: • KOV teeb ise haldusfirma, leiab töötaja; • leida haldaja erasektorist (potentsiaalne huviline olemas); • liitmine mingi olemasoleva vallastruktuuriga. Partnerid: Kohila Spordikompleks Kohila Gümnaasium Lumelaua liidud ja klubid – võimalik treeningute ja algõppe pakkujana. Jalgrattaklubid. Kohila spordikool ja spordiklubid.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus[31]	Valmib Ülejõe vaba aja ja tervisespordikeskuse I etapp – suusamägi koos linttõstuki (lumepuhur hooaja pikendamiseks), lumelaudurite ja mäesuusatajate jaoks 200 meetrised laskumisnõlva, kelgunõlva, õppenõlva ning väikese mäge teenindava hoonega. Lisaks parkla (2 bussile ja 55 autole) koos juurdepääsuteega. *Valminud 3D video:* https://youtu.be/VVmiLdlkCE8 *Lisatud asendiplaanid.*

[31] Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

TINGMÄRGID
Sõidu park
31701.000.0080
Sõidu park
31801.000.0009
Sõidu park
31801.000.0009
Sõidu park
31801.000.0009

Valmisolek tegevuste elluviimiseks[32]	Eelprojekt, tööde mahud ning prognoositavad tööde mahud valmis. Algatatud detailplaneeringu muudatus. Olemas huvitatud partnerid. Olemas planeeritava mäe vastaskaldal valgustatud suusarada ning talviti lähialal kasutamiseks planeeritud 2 suusarada. Samal alal olemas väike kelgu/suusamägi, uisuväljak lastele. Mugav juurdepääs nii alevist kui riigiteedelt ja raudteelt. Tehnovarustuse olemasolu (vesi kanalisatsioon).

[32] Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.